

Kévés Katalin: Túl az Óperencián

Székely Gábor: Petőfi kései barátja

Mitták Ferenc: Más szemmel...

XI. ÉVF. 97. SZÁM

2023. JANUÁR

Százhalom

ÓVÁROSI KÖZÖSSÉGI, KÖZÉLETI FOLYÓIRAT

Fotó: Tóth Erzsé

A Magyar Kultúra Napja az Óvárosban

A TARTALOMBÓL: Battaiak a nagyvilágban: Kévés Katalin • Szabó Gábor: A képviselő naplója • Községi élet az OMNYE-ban • Szent László templom: Petőfi Sándor kései barátja • Ismerős arcok: Müller Ferenc • Németh István: Egy lokálpatrióta emlékei (folyt.) • Rácz Laci igaz történetei • Mitták Ferenc: Más szemmel • Tamási József atya: Ünnepek és hétköznapiak • Lehoczki Zsuzsanna: Helytörténeti kalandozások

Februári

PROGRAMAJÁNLÓ

BARÁTSÁG KULTURÁLIS KÖZPONT

Te rongyos élet!

2023. február 16. csütörtök, 16:30

Töltsön el egy programot a zenés műfaj sztárjaival, ahol az operetté lesz a főszerep. Csere László és Teremi Trixi a *Te rongyos élet* című műsorával lép a közönség elé. Örökzöldek, film- és musicalslágerek is helyet kapnak a repertoárban.

helyszín: Zenálkó Etel Óvárosi Közösségi Ház Százhalombatta

Itt a farsang, áll a bál

2023. február 18. szombat, 15:00–18:00

FARSANGI CSALÁDI NAP ÉS MULATSÁG

15.00-18.00 kézműves foglalkozás az Iharos

Népművészeti Egyesülettel

16.00 Guliba Társulat gyermekműsora

helyszín: Zenálkó Etel Óvárosi Közösségi Ház

Bazseva zenekar

2023. február 18. szombat, 19:00–21:00

NÉPZENEI KONCERT

A Bazseva zenekar 2013 januárjában alakult fiatal, de tapasztalt népzeneészekből. A zenekar neve a bazseválni, muzsikálni szóból ered, mellyel a népzene, falusi paraszt- és cigánymuzsika fontosságára kívánják felhívni a figyelmet.

helyszín: Zenálkó Etel Óvárosi Közösségi Ház

A Magyar Kultúra Napja az Óvárosban

A Magyar Kultúra Napja a világban egyedülálló esemény és ünnep, hiszen egyetlen országban sincs hasonló, a nemzeti kultúrát ünneplő ünnepnap. Magyarországon ezen a napon nem volt olyan település, ahol ne lett volna valami esemény, helyi ünnepség, megemlékezés. Százhalombattán sem volt ez másképp.

Habár a rezsváltság okozta bezárás okozott némi fejtörést nekünk, mégsem hagyhattuk programok és kultúra nélkül a közösséget és a közönséget. Így munkatársaink segítségével sikerült a programokat átszervezni és megvalósítani a Zenálkó Etel Óvárosi Közösségi Házban.

Az előző évekhez hasonlóan a Magyar Kultúra napjára több programmal is készültünk, így a „Magyar Kultúra Hete 2023” programsorozat keretein belül minden korosztály találhatott számára

érdekes eseményt. Ugyan a Zenálkó Etel Óvárosi Közösségi Ház szinte mindenben különbözik a már közönség által is megszokott Barátság Kulturális Központtól, mégis minden előadásra szinte azonnal elkeltek a jegyek.

A „Magyar Kultúra Hete 2023” programsorozat január 22-én, a Magyar Kultúra Napja alkalmából rendezett ünnepséggel vette kezdetét. Ezen a napon az Óvárosba valóban ünnepelni, emlékezni jöttünk össze. Emlékezni a kezdetekre. Emlékezni Zenálkó Etelre, arra a fiatal lányra, aki a kor szokásaival ellentétben nem ment férjhez egy gazdag középosztálybeli férfihoz, hanem helyette egy sáros, vegyes magyar-szerb lakosú lsten háta mögötti Duna-parti faluba ment tanítónőnek. A tanítás mellett pedig összefogta a falu lakóit: színjátszó kört szervezett, létrehozta a KALOT – katolikus legényegyletet – majd a KALÁSZ-t katolikus lány szövétséget. Varrókört és olvasó kört szervezett. Aztán színdarabokat mutattak be.

Szabó Gábor megnyitja

Egy idő után kellett egy „hely” és akkor a falusiak saját pénzükből, Matta Árpád segítségével felépítették a közösségi házat. Ez a ház 2012-ben vette fel Zenálkó Etel nevét, a Barátság Kulturális Központ kezdeményezésére.

A MAGYAR
Kultúra
HETE
2023

Szeretettel meghívjuk
a Magyar Kultúra Napja alkalmából
megrendezésre kerülő
ünnepi programokra, amelyet
2023. január 22-én
a Zenálkó Etel
Óvárosi Közösségi Házban
tartunk.

A kultúra
az Óvárosba költözik

Január 28.
szombat, 19.00

SZERELMEM, ERDÉLY
WASS
Albert-est

RENDEZTE:
KOLTAY GÁBOR

RÉKASI KÁROLY
ÖNÁLLÓ ESTJE

A kultúra
az Óvárosba költözik

MASZK
BÁRSHÁZ

NYAKIGLÁB,
CSUPAHÁJ
MEG
MÁLÉSZÁJ

2023.
01.28.
16 ÓRA

MAGYAR NÉPMESE ALAPJÁN

BÁRSHÁZI ELŐADÁS ÖRÖKSÉG ÉS KISERŐK
KÖZÖNSÉG SZÁMÁRA BARÁTSÁG ÉS ELŐSZERPLŐKÖZ

BÍR: HANAS EDNA
ZENE: SZÜCS ISTVÁN (ORGANUM ÉRTÉKES)
BÁROK-DRÓZLET: HINTATÉVE ARKOCSCSOPORT
MŰSZÁR: MASZK BÁRSHÁZ
HÁNAS ZSOLT ÉS HÁNAS EDNA
TECHNIKA: BALOGH JÓSEF

AZ ELŐADÁS LÉTREJÖTTÉT TÁMOGATTA A MASZKA SZÍNHÁZ.

A városi ünnepséget és a Magyar Kultúra Hetét tehát pont ott tartottuk, ahol mindez, a százhalombattai közművelődés elindult. Mondhatni a szent és nagy óceántól visszamentünk a kicsiny érhez, a forráshoz.

Ahogy korábban, úgy idén is a Magyar Kultúra Napi ünnepségen került átadásra a Zenálkó Etel Közművelődésért Szolgálati Díj. A díjat két olyan kollégánk vehette át, akik mind szakmailag, mind a közösség tekintetében sokat tesznek a közösségért és a közösségért. Az idei évben az elismerést Kovács Györgyné technikai munkatársunk és Palagyi Zita jegypénztáros munkatársunk vehette át.

A nagy versmondás program keretein belül, január 23-án Százhalombatta valamennyi oktatási intézményeinek közel 800 diákja közreműködésével hangzott el Kölcsy Ferenc *Himnusz* című verse a Szent István téren Horváth Márk és Benkő Péter színművészek közreműködésével.

A „Magyar Kultúra Hete 2023” programsorozat további részeként január 26-án a népdalok kedvelői az „Egy csepp népköltészet” programon vehettek részt a Cselefyendi Asszonykórus és a Muslinca Dalárda közreműködésével.

A Kultúra Hetét január 28-án két előadással zártuk. Délután a legkisebbek a *Nyakigláb, Csupaháj meg Málészáj* című bábszínházi előadást, majd este a *Szerelmem, Erdély* című előadást Rékasi Károly előadásában láthatta a közönség. Mindkét előadás nagy sikert aratott.

Mindezek mellett a Magyar Kultúra Napja alkalmából Százhalombatta számos buszmegállójában verseket helyeztünk ki, továbbá „Házhöz megy a kultúra” programsorozat keretein belül kitelepültünk az Érdi SZC Százhalombattai Szechenyi István Technikum és Gimnáziumba és az Arany János Általános Iskola és Gimnáziumba, ahol a tanulók egy „trendhagyó” irodalomórán vehettek részt a Kávészünet zenekar közreműködésével.

Úgy gondoljuk, hogy a fentebb említett programokkal sikerült egy kis szint és örömet hoznunk a stresszes, szürke

mindennapokba. Mi nagyon örülünk annak, hogy a Magyar Kultúra Hete programjaira ilyen sokan kilátogattak, és bár igaz, hogy ez elsősorban az

A Magyar Kultúra Napja programjában
2023. január 22.
16 órától

AZ
ASCHER OSZKÁR SZÍNHÁZ
BEMUTATJA

CSEH TAMÁS

„ÁTLÁTSZÓ VÍZ LEGYEN...” CSEH TAMÁS EST

Közreműködik:
HEGYI NORBERT, JOÓS TAMÁS

Zenálkó Etel Községi Ház
Százhalombatta - Óváros

A kultúra az Óvárosba költözik

energia krízisnek köszönhető, de talán szerencse a szerencsétlenségben, hogy a Zenálkó Etel Óvárosi Községi Házban találkozhattunk a százhalombattai közösséggel.

-PR-
Barátság Kulturális Központ

Battaiak a nagyvilágban

Túl az Óperencián

Ahogy a nagy könyvben meg van írva, úgy él most Ausztráliában nagymamaként, a Százhalombattán majd harminc éven át aktív közösségi életet élő Kévés Katalin. Jelenleg Brisbane-ban, a tengerparthoz közel egy apartmanházban, rendkívül kellemes környezetben él magyar férjével. A régi és új életéről, a beilleszkedésről, a mindennapokról az internet segítségével beszélgettünk.

- A sors nem volt mindig kegyes hozzád, de optimista, lelkes, őszinte személyiséged, kitarításod mindig talpra állított és most a családod közelében, új férjeddél éled – sokunk számára – álomszerű életed.

- Bizony voltak hosszabb-rövidebb ideig tartó nagyon nehéz időszakaim, sokszor el is voltam keseredve, de mindig mentem tovább, próbáltam magam önerőből összeszedni, de a környezetem is sokat segített, így minden nehézségből megerősödve lábaltam ki. Nagy törés volt a válásom, az, hogy az akkor tizenkét éves fiamat egyedül kellett felneveltem. Emiatt sokszor másodállást is vállaltam. A legnagyobb törést az igen fiatalon – 43 éves koromban – kapott agyvérzés okozta. Ekkor kerültem Százhalombattára is, mert a nővérem itt volt fogorvos és volt vezetékes telefonja. Ez még a mobiltelefonok előtti időszak volt.

Így az egész család biztonságban érzett. Nagyon lassú és nehéz volt a felépü-

lés. És én mindent megtettem, hogy gyógyszerekkel bár, de újra aktív életet élhessek. Csatlakoztam Dunai Finomító turista szakosztályába és 20-30 kilométeres túrákat tettem meg, és ekkor kapcsolódtam be Százhalombatta közéletébe is. A 2002-es kormányváltás után lettem polgári körös tag és léptem be a Fideszbe, melynek aktív tagja voltam és számos projekt megvalósításában vettem részt.

Az aktivitás sokat javított állapotomon, de igazából a gyógyulás útjára akkor léptem, amikor Ausztráliában megszületett az unokám, és évente minimum öt-hat hetet együtt lehetünk. Öt éve költöztem ide véglegesen és azóta teljesen rendben vagyok, gyógyszert is csak egyfélét kell szednem. Jó hatással van rám a családom közelsége, az itt megismert, imádott férjem, az új barátaim, a helyi klíma és természet.

- A fiadat tizenkét éves korától nevelted egyedül, mint mondtad szigorban, de nagy

szeretettel és odafigyeléssel. Engedted szárnyalni – sokszor ezért vállaltál másodállást – és a fiad most meg is tesz mindent, hogy jól érezd magad.

- Igen, szigorúan neveltem, de ez például abból állt, hogy minden nap el kellett jönnie a másodállásomra, hogy felmondja a leckét és megbeszéljük a napunkat. Ez nem volt terhére, jól is tanult. Öt már a nyolcvanas évek közepén nagyon érdekelték a számítógépek, programozások. Az egyetemen is ezt tanulta. Az egyetem elvégzése után hajós munkával járta a világot és mindig kerített rá lehetőséget, hogy repülőjegyet küldjön számomra. Ennek köszönhetően például a karibi-szigetvilágban már ötször voltam.

A felesége új-zélandi angol, az esküvőjük a Fidzsi-szigeteken volt, ahol két hetet töltöttünk. Ausztráliában telepedtek le és IT szakemberként dolgozik.

Amikor megszületett Éva unokám – aki a nővérem után kapta nevét – minden évben legalább egyszer küldött repülőjegyet, hogy személyesen találkozhasunk. Az unokám születése óta tizenháromszor utaztam hozzájuk öt-hat hétre. Nagyon szerettünk volna sokkal több időt együtt tölteni, de a szüleim idősek voltak, rám is szükségük volt.

Amikor édesanyám is meghalt, a fiam arra kért, költözzek hozzájuk végleg. Ez öt éve volt, azóta itt férjhez mentem és aktív

nyugdíjas házaspárként telnek mindennapjaik. Azt, hogy a családom közelében élhetek és nagyon sok más élményt a fiamnak köszönhetem. Úgyhogy az a szeretettel teli szigor, amivel neveltem megérte, családcentrikus, jó ember lett belőle.

- Nem volt benned egy kicsi félsz sem, amikor úgy döntöttél, hogy kiköltözel? Hogyan zajlott ez, mi került például a bőröndökbe?

- Igazából már vágytam rá. Mindig fájt egy kicsit, amikor hazajöttem. Az összepakolt csomagom jó részét postán feladtam. Magammal csak két bőröndöt vittem. A csomagokat úgy állítottam össze, hogy ha valami baj történik, akkor legyen legalább egy rend ruhám. Először a fiamékhoz költöttem. Ők egy majd tízezer négyzetméteres birtokon élnek saját házukban. Itt láttam először kengurut személyesen, mert hat óra környékén mindig megjelentek vacsorázni.

Míg együtt laktunk, sokat foglalkoztam a kerttel, az unokámmal és eljártam a Magyar Ház programjaira. Itt ismertem meg a páromat, aki nagyon hamar megkérte a kezemet. Mivel a helyi magyar református pap a szabályokra hivatkozva csak akkor adott össze minket, ha legalább harminc napja együtt is élünk, összeköltöztünk. Azóta együtt élünk és felvettem a férjem nevét, úgyhogy én már Varjú Katalin vagyok. A fiaméktól ugyan külön, de közel lakunk egymáshoz és rendszeresen találkozunk, az ünnepeket is mindig együtt töltjük.

- A kiegyensúlyozott élethez a családon kívüli kapcsolatokra is szükség van. Milyen volt a beilleszkedési folyamat az új környezetbe?

- Ausztráliában nagyon szoros és aktív a magyarok közötti kapcsolat. A Magyar Házban havi rendszerességgel vannak

programok. Minden magyar ünnepet megünnepünk. Ezeken már akkor is részt vettem, amikor csak látogatóban jártam a fiaméknál. Most a férjemmel együtt minden programon jelen vagyunk. Ezeknek az együttléteknek egyik fontos eleme a hazai konyha. Nagyon igényeljük a magyar

ízeket. Bizonyos ételek elkészítése komoly kutatást igényel, mert például itt a belsőségeket nem eszik, nem is nagyon lehet kapni. Emiatt például a fiam kedvence a reszelt máj elkészítése is nehézkes. Szerencsére van egy magyar hentes, aki bármit előteremt számunkra. Akár családi, akár baráti összejövetelről van szó a magyaros étel elengedhetetlen.

A beilleszkedést a családon túl a magyar közösség segítette leginkább, de az állam is nagyon segítőkész. Itt 67 év a nyugdíjkorhatár, így egy államközi egyezmény értelmében helyi öregségi nyugdíjat kapok és egy apartmanházban élünk, közel a tengerparthoz.

Angolul írni és olvasni tudok, de a beszélgetés nehezen megy. Beiratkoztam ugyan egy nyelvtanfolyamra is, de beszélni így se megy. Most már nem gyötöröm magam ezzel, hiszen a férjem tud tolmácsolni. A koromnál és a betegségemnél fogva a helyi egészségüggyel is kapcsolatban vagyok, szemműtétem is volt már itt. Az orvosok rendkívül előzékenyek, segítőkészek. Átkérték otthonról az orvosi papírjaimat is, hogy minél pontosabb diagnózist tudjanak felállítani. Mivel nem beszélek rendesen angolul, szerettem volna, ha a férjem tolmácsol. Ezt nem engedték, mert ilyen esetben hivatásos tolmács segít.

Minden teljesen más, mint otthon. Az állatok, a növények varázslatosak, a klíma rendkívül kellemes. Most itt nyár van 30-35 fokkal, de télen is ritkán süllyed 20 fok alá a hőmérséklet, ami itt hidegnek számít és

a híreket, figyelemmel kísérjük az otthoni történeteket.

Nagyon megható és biztonságérzetet ad az, ahogy itt a magyarok tartják egymással a kapcsolatot. Mindenkinek megvan

gyakran be is fűtenek. A helyiek végtelenül nyugodtak, udvariasak és lazák. Ez utóbbi engem zavar egy kicsit, mert nekem furcsa, hogy sokan topisan öltözködnek, mezítláb jönnek-mennek.

a maga története, sok az '56-os, de délvidéki, felvidéki, erdélyi magyar is. Most nagyon készülünk február 16-20. között itt rendezendő XVII. Ausztráliai Magyar Kulturális Találkozóra. Ezt az Ausztráliai Magyar Szövetség háromévente, mindig más helyszínen rendezi. Ezen a találkozón részt vesz Dr. Csenger-Zalán Zsolt nagykövet, fellép Pataky Attila, Leblanc Győző, ausztráliai magyar táncsoportok és a Brisbanei Magyar Színtársulat, de lesznek kézműves foglalkozások, kiállítások is. A programokon kívül a legfontosabb, hogy együtt vagyunk, hazai ízeket eszünk és jókat beszélgetünk.

- Öt éve költöztél ki, de nem számoltad fel az itthoni életed, mikor látogatsz haza?

- A százhalombattai életemet soha nem volt szándékom feladni. A nővérem is ott él a közös házukban, ahol még rengeteg személyes tárgyam is van. A testvéreimmel és a barátaimmal az internet segítségével tartjuk a kapcsolatot, de már nagyon várom a személyes találkozást.

Nemsokára megkapom az ausztrál állampolgárságot, a repülőjegyeket már megvettük és júliusban két hónapra hazautazunk a férjemmel. Nagyon sok tervem van. Szeretnék mindent megmutatni a férjemnek, ami nekem fontos. A családtagjaimat és a szüleim sírját mindenképp meglátogatjuk. Százhalombattán is szeretnék több időt eltölteni, lehet, hogy tartok majd egy garázsvásárt is az otthon maradt dolgaimból.

-BK-

Az agyvérzés utáni rehabilitációs időszakom gyakorlatilag itt ért véget. Már akkor látványos javulás indult meg, amikor elkezdtem a fiamékhöz kijárni, mióta kiköltöztem szinte minden gyógyszert elhagytam.

- Hogy tetszik az ausztrál élet, hogyan telnek a mindennapok?

Mi nyugodt nyugdíjas életet élünk. Szinte minden nap elsétálunk a tengerpartra, fürdünk, pihenünk, élvezzük a tájat. Néha elmegyünk messzebbre is kirándulni és ha program van a Magyar Házba is. Az ünnepi alkalmakon kívül is gyakran töltünk időt a férjem és az én családommal. Tudjuk fogni a Duna Tv-t és minden nap megnézzük

Szabó Gábor beszámolója

A képviselő naplója

Az ünnepek közeledtével ismét, számos adományozónak köszönhetően sikerült, ha csak rövid időre is, de gondtalanná tenni tucatnyi százhalombattai rászoruló életét, amit az új évben a lehetőségeknek megfelelően igyekszek rendszeressé tenni!

December 15. Az Óvárosi Nyugdíjas Klub karácsonyi összejövetelén tekinthettem meg az Óvárosi Pitypangos Tagóvodások gyermekeinek a műsorát.

December 16. A Matta-kerti telek megvásárlása után 3,5 évvel a lakókkal történő többszöri egyeztetések mellett idén karácsony előtt megépült a 60-70 férőhelyes parkoló. A részletekről külön írásban olvashatnak!

A Családok Átmeneti Otthonának ünnepi műsorára kaptam meghívást a vezetőktől, ahol az ajándékozást is felülmultha amikor az egyik előadást a gyermekek jelnyelvvel adták elő.

December 17. A már megszokott decemberi színházi előadás a Zenálkó Etel Községi Házban, a Thália Batta Tanodától, idén az általuk írt Karácsonyi Mese volt. Rendkívül jól sikerült darab volt amit szenzációsan játszottak a fiatal növendékek.

December 18. Nagy Balázs alpolgármester úr fenyőfadíszítésén vettem részt az Erkel körúton, ahol tucatnyi érdeklődő töltött együtt egy kis időt.

December 21. A Sérültekért Alapítvány

karácsonyi ebédjét Hoan Kim, a HHTC üzletek tulajdonosa ajánlotta fel, amiket a gyümölcslelkel és szénsavas italokkal tettem teljessé. A dolgozókkal és gondozottakkal elfogyasztott ebédem egy új arcát ismerhettük meg mindenkinek.

Ebben az évben rendhagyó módon a 1026. sz. Szent László király Cserkészcsapat betlehemező gyermekeit fogadtam a Matta-kerti parkoló karácsonyfájánál, ahol tucatnyi érdeklődővel tekinthetjük meg őket.

December 22. Szalai Attila képviselőtársam ünnepi vacsorája a hajléktalanszállón idén is meg lett tartva, ahová Török Sándor alpolgármesterrel úrral most sem érkeztünk üres kézzel, így az egytálétel mellé jutott, savanyúság, gyümölcs, édesség.

December 23. Több felajánlónak köszönhetően a szenteste előtti napon újra tucatnyi rászoruló egyedülálló és család otthonában jártam, ahová leginkább egytálételeket, készételeket, tartós élelmiszereket, pipere cikkeket vittem. Az örömkönyvek, hálás mosolyok nekem jutottak, de álljon itt azok névsora akik nélkül nem jöhetett volna létre: Halom Truck Szervíz Kft., Bubamara Cukrászműhely, Kisvakond Kertépítészet, Battai Motorosok Egyesület, Berci Konstrukt Kft. és számos magánszemély.

December 30. Az első Óérváró Tini-diszkón közel 30 százhalombattai 8. osztályos tanuló vett részt. Hálás köszönet a Metronóm Dobiskolának a profi fény- és hangtechnikáért, valamint Bánkúti Barnabásnak, aki a zenét szolgáltatta. A jelképes belépőjegy árából további tartós élelmiszerek kerültek megvásárlásra, melyek januárban kerülnek a megfelelő helyekre! Jó volt látni a fiatalokat táncolni, szórakozni, beszélgetni.

Január 1. Sajnálatos térsérülésem okán csak szűkebb lakókörnyezetemben sétáltam szemeteszsákkal, szemétszedő csipesszel újév első napján, mivel ez már hagyománynak mondható.

Január 6. A szerb karácsonyi misén vettem részt feleségemmel Csuplics Nikola, a Szerb Önkormányzat Elnökének meghívására.

Január 7. Elérkezett az év talán legnagyobb kihívása, az újrakezdés „dunai csobbánás”. Idén több érdeklődő mellett fürdőz-

tünk meg a 4-5 fokok folyónkban, bízva egy egészségesebb új évben.

Január 8. A Matta-kerti karácsonyfa leszedése közben szembesültem vele, hogy rajtam kívül mennyien tettek rá díszeket, melyek között számos házi készítésű is volt. A díszekkel majd decemberben újra találkozhatnak a készítőik.

Január 12. Az Óérváró Tinidiszkon felajánlott tartós élelmiszereket és a belépőjegyek árából vásároltakat eljuttattam százhalombattai rászorultaknak, ezzel két tucatnyi városlakó arcára sikerült mosolyt csalni január második hetében.

Január 15. Az ortodox újév beköszöntével ahogy minden évben, úgy idén is leszedtem a falu karácsonyfájáról a díszeket, hogy decemberben újra felkerülhessenek majd a fára.

Január 22. A Magyar Kultúra Napja alkalmából megrendezésre kerülő ünnepi programok kezdetekor mondhattam el a köszöntőmet a megjelenteknek a Zenálkó Etel Óvárosi Községi Házban, ahol a nap az „Átlátszó víz legyen...” című Cseh Tamás-esttel zárult.

Számos eseményt tekinthettek, tekinthetnek meg nemcsak a településrészen élők, többek között: „Egy csepp népköltészet”

A Cselefyendi Asszonykórus és a Muslinca Dalárda közreműködésével, Maszk Báb-színház előadása óvodásoknak és kisiskolásoknak, Wass Albert-est Rékasi Károllyal, Pokorny Piknik (interaktív előadás) Pokorny Liával és Gönczi Dorkával, Te rongyos élet (operett egyveleg) Teremi Trixivel, Csere Lászlóval, Farsangi családi nap és mulatság

a Galiba Társulattal, Népzenei koncert a Bazseva Zenekarral.

Január 23. Vezér Mihály polgármester úrnál jártam a 2023. évi költségvetés

tárgyában megbeszélést folytatni, aminek részleteiről a következő számban olvashatnak.

Január 31. A Pénzügyi, Egészségügyi és Városüzemeltetési Bizottság rendkívüli zárt ülésén a polgármesteri, alpolgármesteri, és képviselői vagyonynyilatkozatok nyilvántartásba vételére került sor.

Február 5. Vasárnap délután fogadtak otthonukban a 2023. első óvárosi újszülött gyermek szülei Nikoletta és Máté, akiknek első gyermeke, Bede Konrád január 13-án pénteken született 4050 g súllyal, 55 cm-rel.

*

Keressenek továbbra is bizalommal a szokásos elérhetőségeimen:

szabogabor@mail.battanet.hu

06 20 222-2930

Szabó Gábor képviselő

Matta-kerti parkoló

Lassan húsz éve a – mondhatni nem megfelelően felparcellázott – Matta-kert legnagyobb hiányossága, hogy az üres telkek fokozatos csökkenésével és az egy családra eső autók növekedésével túlszűfolttság lett jellemző erre a területre.

2019-ben az akkori képviselő-testület döntése alapján megvásárlásra került egy, a Körtefa u. - Almafa u. alján található dupla telek, amire a lakókkal történő egyeztetések után – három lehetőségből választhatóan – parkoló kialakításáról döntött az új testület. Ennek megvalósulását a Covid és az orosz-ukrán háború ugyan hátráltatta, de 2022 év végére átadásra került.

Az építkezést természetesen napi rendszerességgel figyelemmel követtem, így néhány információt megosztanék a műszaki leírással kapcsolatban.

A zöld terület teljes rendezése után a geotextília leterítése következett, majd 15 cm M56 és 5 cm M22 terítése, tömörítése. A területen összegyűlt csapadékvíz egy burkolt árokban kerül összegyűjtésre és a Körtefa utca burkolata alatt épített áteresszel lett átvetve a meglévő vízelvezető árokba. A burkolt árok és az autók védelmét szalagkorlát kialakításával oldották meg.

Észrevételeim alapján sokat javult a helyzet az utcákban, sőt éjszakánként csak pár szabad hely marad a parkolóban.

Közösségi élet az OMNYE-ben

Ismerik egymást és szívesen vannak együtt

Kiszakadni a munka világából, elszakadni az évtizedek alatt megismert, megszokott, megszeretett kollégáktól komoly kihívás. Legalábbis, ha olyan munkahelyen teltek el azok a bizonyos évtizedek, ahol egy ország életében meghatározó ipari létesítmény születésénél, ifjúkoránál (mondhatnánk fénykoránál) volt szerencséje sok műszaki végzettségű kollégának bábáskodni. Együtt élni meg új üzemek születését, ennek minden mélységével és magasságával. Átélni sikereket, átvészelni buktatókat, feldolgozni, sikerre változtatni kudarccokat együtt, egymás mellett, gyakran egymásért.

Évzáró rendezvény 2023. január 25-én

Egy sajátos korban, egy olyan vállalatnál, ahol a munkatársakból szűkebb és tágabb baráti közösségek alakultak, évtizedes barátságok születtek. Ahol mindenki az alapoknál kezdte és tehetsége, tudása, lehetőségei szerint lépett előre, de bárhol is került, fontos részévé vált egy születő nagyvállalatnak. A Dunai Kőolajipari Vállalatnak, mai nevén Dunai Finomítónak.

Az idő pedig ez alatt könnyörtelenül elrepült felettük, és jött a jól megérdemelt pihenés ideje, a nyugdíjas kor.

Sokak fejében már e pillanat elérése előtt ott motoszkált, a mi lesz, ha... Ha már nem találkozunk naponta, ha elszakadunk egymástól.

Aztán felmerült az ötlet, alapítsunk egyesületet, ami a miénk. Ahol rendszeresen összejöhetünk, elbeszélgethetünk, közös

programokat szervezhetünk, kikapcsolódhatunk, jól érezhetjük magunkat újra együtt. Így született meg az OMNYE 2009-ben.

Minden szervezetnél mindig fontos kérdés a miből gazdálkodhatunk, hiszen mint tudjuk „Krisztus koporsóját sem őrizték ingyen”. Bármibe fogunk, bármit csinálunk pénzbe kerül, minden egyesületnek van működési költsége. Ennek alapja a tagok által fizetett tagdíj. A többi pályázatokból jön össze. Így fontos támogatója az egyesületnek Százhalombatta Város Önkormányzata, a MOL, de kisebb cégek is nyújtanak különféle formában támogatást számukra.

Az alakuló létszám harmincnégy fő volt. Azóta már a következő „generáció” is becsatlakozott, habár ők már a jogszabály változások miatt a korábbinál hosszabb munkásság után mehettek nyugdíjba.

Most százhuszonnyolc tagja van az egyesületnek a januárban újonnan felvett tíz fővel együtt. Ez már önmagában is markáns jele a sikeres működésnek.

De vannak más jelek is. A havi klubnapokon, amelyet mindig tartalmas programokkal töltenek meg, közel teljes létszámban vesznek részt a tagok.

Ám a tevékenységük nem merült ki ezekkel a találkozókkal. Szerveznek kirándulásokat, tárlatlátogatásokat, külföldi és belföldi utazásokat, stb. Az évek során számtalan magyarországi és európai helyszínre jutottak el együtt. A klubnapokon gyakran szerepelnek meghívott vendégek, akik előadást tartanak különféle témákról, tudományos eredményekről, kutatásokról, képzőművészeti vagy más érdekességekről.

Az idei programok szervezése a múlt év végén kezdődött az ötletek, javaslatok összegyűjtésével. Mostanra körvonalazódik a 2023. évi terv, amely elérhető az **omnye.hu**-n, a klub honlapján.

Január elején már sor került az év első közös múzeumlátogatására. Az El Greco

Nagyszülők unokákkal kirándulás

kiállítás tárlatvezetésére három csoportra kellett osztani a társaságot olyan sokan jelentkeztek.

Elkezdődött a hagyományos farsangi bál szervezése is, amely március elején lesz. Ezen a tagokból alakult színtársulat ad elő vidám, tréfás jeleneteket, de lesznek fellépők zenei és prózai számokkal egyaránt.

Ahogy a farsangot, úgy a júnialist is minden évben megtartják, főzéssel, vidám programokkal. Hetente két alkalommal továbbra is folyik a gerinctorna, amely komoly támogatás a tagok állóképességének fenntartásában. Férfiak és nők egyaránt szép számmal vesznek részt rajta. Kihagyhatatlan esemény a novemberi disznóvágással egybekötött vidéki program is.

Az előző évben debütált és hatalmas sikerrel zajlott a nagyszülők-unokákkal kirándulás. Mindkét résztvevő fél kívánságára ebben az évben is lesz ilyen. Tavaly Királyrét volt az úti cél, idén Sas-hegy lesz.

Körvonalaazódnak már a külföldi utak. Észak-Erdély, Bécs, Szlovákia, Toszkána között dönthetnek majd a tagok, az igények és lehetőségek függvényében.

Mindezek mellett még sok különféle témájú előadás, kiegészítő program színesíti majd a klubnapokat.

Aki végig tekinti ezt a sok-sok érdekes

lehetőséget, az elfoglaltságokat, amelyeken az OMNYE tagjai aktívan és nagy lelkesedéssel vesznek/vehetnek részt, beláthatja, ebben az egyesületben nem olyan nyugdíjasokkal találkozhatunk, akik a fojtelen punnyadva, a TV előtt szundikálva töltik napjaikat.

Itt bizony egy élő közösség, aktív tagjai jönnek össze rendszeresen, akik ismerik egymást, szívesen vannak együtt és miközben gyakran emlegetik a munkás éveket, megtalálták a szépségét a nyugdíjas életnek is.

Nagy-Rakita Melinda

Százhalom Online

KÖZÖSSÉGI, KULTURÁLIS, KÖZÉLETI MAGAZIN

ANNO

CIVIL KURÁZSI

ITT ÉS MOST

KEREKASZTAL

PORTRÉ

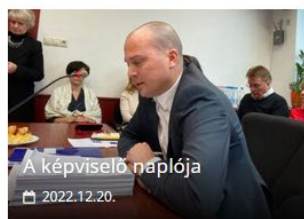
KULTÚRA

SZERBEK

EGYSZER VOLT

SZOMSZÉDOLÓ

ARCHÍV

Kultúra

Szerbek

Legújabb lapjaink

Kulturális program a Szent László templomban

Petőfi Sándor kései barátja

2023. január 27-én este meghívásunk volt az óvárosi Szent László templomba Székely Gábor Attila Petőfi Sándorról szóló előadására. A szentélyben oldalt, rendhagyó módon a fiatal Petőfi Sándor nemzeti színű szalaggal feldíszített szobrára állt.

A szentmise után József atya így vezette be a programot: „Speciális oldaláról ismerjük meg Petőfit, ahogyan talán nem mindig szoktuk hallani.”

Majd Székely Gábor Attila lépett mikrofonhoz, hogy olyan ismeretekkel gazdagítson bennünket nagy költőnkéről, ahogyan valóban még sohasem hallottunk.

lomban, amit ő épített fel, csináljunk egy Petőfi kálváriát. Nem hittem a fülemnek. Petőfi egy költő volt, egy ember, a szülei is emberek voltak, nem úgy mint Jézusnak, akinek édesanyja ember volt ugyan, de hitünk szerint édesapja egy magasabb lény. Hogy tehetünk ilyet?

Azért, mert a lelkipásztorok felismerik, hogy van Isten, aki ott fönt van és van ember. A templom pedig Istennek és embernek is az otthona. Jó bejönni egy ilyen templomba, leülni, magunkba záródni, akkor is, ha emberek vagyunk és tudjuk, hogy Isten itt van velünk. Voltam már Petőfi előadással református templomban és zsinagógában is.

Petőfi Sándor születésének 200 éves évfordulóját együtt ünnepeltük januárban. Én a 75-öt. A barátaim azt mondják, én vagyok Petőfi Sándor kései barátja – nálam lakik. 6000 relikvia: kép, szobor, plakett,

felkereste a mestert, aki a korszak legjobb rajzolója volt és kérte csinálna-e róla egy képet? – Jól van fiam – mondta a mester – álljál ide, tedd hátra a kezedet így, én majd közben rajzolok.

A gyönyörű rajz megjelent a korabeli újságokban. Ezt a képet, amiről a szobor is készült Szendrei Júlia hamarabb ismerte meg, mint Petőfi Sándort.

*

A továbbiakban Székely Gábor Attila előadását három téma köré építette fel: Petőfi prófétasága, születési idejének, helyének bizonytalanságai, valamint halálának ideje, körülményei.

Petőfi nem volt egy egyházfi, nem volt igazán barátja az egyháznak, egy olyan fiú volt, aki rengeteget szenvedett, kevés volt a „hála szó”, ami az ajkát elhagyta. Sokkal inkább káromkodott. Nem nevezhető nyugodt embernek. Sokat éhezett, fázott, rengeteg megaláztatásban volt része, mert más volt mint a többi ember. Aki zse-ni, az más mint a többi és a többiek nem fogadják el, Nem volt politikus, de vitatkozott. Ami a szívében volt, azt ki is mondta. Így nem lehet barátokat találni.

Összehasonlítva Jézussal: Jézus Isten és ember fia. Édesanyja Mária. 33 éves volt a keresztre feszítése idején. Petőfi ember és ember fia. Édesanyja neve: Mária volt. Ha figyelembe vesszük a barguzini ásatások eredményeit, 33 évesen tért vissza a Szellemi Síkokra.

Petőfi születésének ideje, helye, halálának ideje, helye továbbra is viták tárgya, nem tisztázott, különböző állítások, elképzelések, nézetek ütköznek egymással.

Jézust és Petőfit is küldetésudattal indította el Istenünk, határozott feladattal küldte erre a Földre, ahogyan mindannyiunkat is, csak más feladatra. Valaki érzi, neki ezt a feladatot meg kell tenni tűzön-vízen keresztül, akár az élete árán is.

Petőfi 19 évesen áll az anyja elé és azt mondja neki:

*Anyám az álmok nem hazudnak,
Takarjon bár a szemfödél,
Dicső neve költő fiadnak
Anyám soká, örökön él.*

– Sosem gondoltam volna – mondta –, hogy katolikus templomban állhatok a katolikus atyák helyére. Együtt jártunk József atyával Kunszentmiklóson gimnáziumba. Hogyan kerül Petőfi mégis a templomba? 15 évvel ezelőtt József atya még a Martfői templomban volt és azzal a megdöbbenő kéréssel hívott fel, hogy jöjjenek el és a gyönyörű köralakú, keleti típusú temp-

dokumentumok alkotják a gyűjteményemet. Valóban a gondolataimban mindig ott van. Reggel 8-tól megjönnek a látogatók és délután 4-ig beszélgetünk róla.

A kis szobrot, amit magammal hoztam most is, Kisfaludy Stróbl Zsigmond készítette, Barabás Miklós legeslegelső rajza alapján.

1845-ben történt, hogy a fiatal Petőfi

Nem ismertek nagyon korai versei, inkább rajzolni, színészkedni szeretett. Abban az időben a nagykorúság 24 évesen kezdődött és Petőfi 26 éves volt a Segesvári csata idején.

Költészetében megmutatkozik prófétizmus. Állítják történészek, nélküle az 1848-as forradalom nem történt volna meg. Annak szellemi vezére lett. A magyar nemzet

iránti elkötelezettsége elképesztő volt. Addig nem találkozott ilyenekkel a magyar nemzet, hogy egy fiatalember így lépjen föl. Még szinte a törvény értelmében kiskorú volt, mégis összefogta a márciusi ifjakat és a forradalom és szabadságharc költője, lelke lett.

Világirodalmi helye ott van az első három-négy nagyság között: Homérosz, Shakespeare, és még ki? Petőfi.

Születési helyéért sok település verseng: Kiskőrös, Szabadszállás, Kiskunfélegyháza, Monostorpuszta, mely abban az időben Kecskeméthez tartozott. Az orgoványi csárda, amely félúton van Kiskunfélegyháza és Kiskőrös között és Kunszentmiklós birtoka volt abban az időben. Fülöpszállás, azaz Pönöge - cifra emlékezetének a színhelye volt és Dunavecse, amit még a helyiek is megmosolyogtak, ugyanis ide csak 1841-ben költözött a család. Az 1851-es Darmstadtban kiadott német nyelvű Petőfi kötet mégis Dunavecset adta meg szülőhelyének.

Segesváron 1849. július 31-én délután fél ötkor felborult a hadrend. Bem apó csapatai vereséget szenvedtek a hatalmas túlerőtől, mindenki menekült.

Szendrei Júlia kiment a csata után, de nem találta meg a férje holttestét, nem volt

a halottak között. Nem látták őt a cári sereg által elvitt katonák között sem, mintha a föld nyelte volna el. Nem volt szemtanú, nem volt valódi bizonyíték. Senki sem bizonyította, hogy meghalt. A halottakat közös sírba temették el.

A 20 esztendőes Szendrei Júlia – akinek magáról és gyermekéről is gondoskodnia kellett, hiszen a szülei kitagadták a költővel kötött házassága miatt –, egy esztendő múlva feleségül ment Horváth Árpád irodalomtanárhoz.

A közvélemény elítélte a fiatalasszonyt, aki sokáig bízott abban, hogy Petőfi előkerül. Aztán felröppent a hír, hogy Petőfi egy szibériai ólomhányában raboskodott. Jóka a hír hallatára fölállt a Parlamentben és követelte, küldjenek egy kivizsgáló expedíciót, hogy kiderítsék, valóban ott van-e? Úgy érezte, ha halottan is, ha csak a csontjait is, de haza kell hozni. A képviselők lehurrogták. Ferenc József császár idejében nem akart senki tudni arról, hogy Petőfi Szibériában, ólomhányában raboskodik.

Orosz néprajzosok gyűjtöttek adatokat az 1890-1900-as években. Szemtanúk állították, akik még ismerték Petrovicsot, elmondták, egy európai fogoly volt, aki verseket is írt oroszul. Versei megjelentek újságokban. A postamester lányával élt együtt, egy lánya is született tőle, de csak élettársi viszonyban éltek, mert a vallásuk különbözősége miatt a pápa nem adta össze őket. Élettársának beszélt a segesvári útközetről.

1989-ben elindult egy expedíció Morvai Ferenc kazánkovács finanszírozásával Barguzinba. Ott volt velük és vezette

Kiszely István antropológus. Moszkvában váratlanul megszólította őket egy öreg zsidó ember és azt mondta: „Én, Jurij Vinokur Barguzinban voltam gyerek. A nagyapámmal gyakran kimentünk a temetőbe és ott azt mondta nekem: - Látod, itt van a kerítés. Ez itt a zsidó temető, ez pedig a foglyok temetője, és megmutatta, hogy itt van eltemetve Michail Küchelbecher, nem ott ahol az emlékműve van. (Tőle 100 méterre állította Sztálin fel a dekabrista Küchelbecher hatalmas emlékművét.) És mellette van a magyar költő sírja. Ott tessék ásnii!”

Először a bizonyosságért, a dekabrista sírját tárták fel és valóban a régészek ráismertek a viszonylag jó állapotban maradt tetemenben a forradalmárra. Majd a 7-es számú sírt tárták fel. Amerikai, szovjet és magyar tudósok tudtak arról, hogy a 7-es számú sírban nem lehet más halott, csak Petőfi. A fognövés, a test méretei, magassága, bordatörései, a térde, lábának hajlatai, életkora – a 33 év – bizonyította személyének azonosságát és később a kínaiak által végzett DNS vizsgálatok Petrovics vérének 29 vizsgálata bizonyította a rokonságot.

A Magyar Tudományos Akadémiában a régi kommunisták ültek. Úgy ítélték meg: „A Szovjet Nagy Testvér nem csinálhatott ilyet, hogy az elhurcolt Petőfi sírja ott van!” És leírták több százszor: „Segesvár!”. Azt írták, jött az ellenség – nem az orosz – és ledöfte.

Ellenérvek, akadályoztatás, elhallgatás, a média gúnyolódása – ezt kapta meg a Morvai Bizottság. Kiszely gyakorlatilag belehalt a végzálásba.

Szegedinác Anna

Fotó: Szabad Föld

Székely Gábor Petőfi Sándorhoz köthető relikviákat gyűjt. A magyar és idegen nyelvű könyveket, szakirodalmat, szobrokat, képeket, jelvényeket, plaketteket nagy részben aukciókon vásárolta. Itt jutott hozzá egy nagy méretű, Petőfi-reliefekkel díszített vázához, valamint az egykor európai hírű szobrász-modellőr Schossel András öntöttvasból készült Petőfi mellszobrához

Ismerős arcok – Müller Ferenc

Alszegetől a főszegig...

Müller Feri mesélő kedvét volt módomban megtapasztalni 2015-ben, amikor nagypapjáról, Kocsán Károlyról és a család történetéről mesélt nekünk. Kértem, beszéljen most magáról, mert nem csak gyermekkorában élt itt közöttünk, hanem felnőttként is battai maradt.

Müller Ferenc: – Battán, az ófaluban élek, a főszegen, ahogyan gyermekkorunkban mondtuk. A főszeg és az alszeg közötti választóvonal a katolikus templomnál volt. A Duna folyásának fölfelé főszegnek, lefelé alszegnek neveztük. Noha a dolognak jelentősége nem volt, legfeljebb annyi, hogy ezen a jogcímen jókat lehetett bunyózni, tettük is gyakran.

Anyai nagyszülei az 1920-as években vettek egy házat és hozzá egy kis birtokot Battán, aztán apránként gyarapították. A II. világháború után az új rendszer „mindent vitt” tőlük: földeket, nyugdíjat, pesti lakást, jólétet, mindent. Nagyszülei a kitelepítés előtt Battára menekültek, itt éltek és itt is haltak meg.

Amikor édesanyám engem várt és már megszületni készültem 1951 tavaszán, az

utolsó napokban a biztonság kedvéért felment a pesti rokonaihoz. Azt mondta apámnak:

- Ha a gyermekünk április 1-jén születne meg, nehogy erre a napra anyakönyvezd, hanem másodikára – ugyanis apám volt a falu jegyzője. – Tartsd vissza! – válaszolt az apám.

- Hamisíts! – mondta anyám a szokásos határozottságával.

Mindkettőnk szerencséjére, aztán sikerült április másodikán a világra jönnöm egy olyan polgári családban, amely ugyanúgy megszervezte a rendszerváltást 1945 után, ahogyan mások is, ha nem voltak éppen szegények.

Apám volt az utolsó képzett jegyző, de a régi rendszer „örököseként” kirúgták az állásából. Bár Pesten születtem, mint akkoriban a legtöbb gyermek, Battán gyerekeskedtem. Szegények voltunk, de fantasztikus gyerekkorom volt. Volt mit enni, a ruha ugyan folt hátán folt volt, de nem számított.

A mienk – srácoké – volt a világ. Nyáron a Duna, télen szintén a Duna. Akkoriban minden télen beállt a jég, lehetett korcsolyázni, főleg hokiztunk. Néha beszakadtunk, de kihúztuk egymást, aztán mehetett minden tovább. Kifigyeltem, hogy a nagyok

között az a menő, aki először megy át a befagyott folyón. Öt évesen én voltam az első. Anyám úgy elvert, amikor megtudta, hogy ha eszembe jut, most is belesajdul a hátsóm.

A nagyszülei, szülei katolikusok voltak és vallásosak. Már igen korán ministráltam a többi fiúval. Keresztapám Perjés Béla, a plébános volt. Történt pedig egy vasárnap misén, hogy összekülönböztünk Wejmola Lacival azon, ki csengessen éppen. Kialakult egy néma harc kettőnk között. Ő áttette a csengőt magához, én visszavettem. Ez így folytatódott egy ideig. Éppen nálam volt a csengő, amikor Laci intett, adjam oda, én pedig ősi mozdulattal, a karommal beintettem neki, hogy mit kap csengő helyett.

A templom népe árgus szemekkel figyelte a vetélkedést és a jelenettől felnevetett, anyámnak potyogtak a könnyei, apám bajusza pedig égnek állt mérgében. Amikor a mise után anyámmal elmesélték Perjésnek mi történt, ő maga is nevetett rajta, de apám nem. Nagyon dühös lett még rájuk is.

Egészen korán, már öt éves koromban mentem a nagyobb fiúkkal betlehemezni. Perjés Béla keresztapám nem akart nekem

kedvezni – hogy szó ne érje a házat –, a külső csoportba osztott be engem. Kanyicska Bélával ketten voltunk az angyalok. Akkor télen még nagyon nagy hidegek voltak

és anyám a puttó kis anygalkát jól felöltöztetett. Volt rajtam téli kabát, bekecs, fehér ministráns ruha, a fejemen sapka és korona.

Boros Kálmán bácsi házánál találkoztunk, onnan a Bara vashídján át mentünk Dunafüredre, ahol még nagyon kevés volt az állandó lakos. Voltak viszont nagyon ha-

ragos kutyák, akik néha megkergettek bennünket. Egy ilyen alkalommal a „nagy öreg pásztorok” furkós botjaikkal fejt vesztve menekültek elől, mi pedig futva utánuk a betlehemmél. Futás közben elejtettük a betlehemet, a Jézuska legurult a gátoldalra és a sötétben nem találtuk meg.

Amikor hazatértünk, leadtuk az eszközöket a plébánosnak és töredelmesen bevallottuk, hogy a Jézuskát elvesztettük. Perjés Béla persze elővette a pásztorokat, hogy cserbenhagytak bennünket és jól elverte őket.

Legszívesebben a pusztákra mentünk betlehemezni. A vasútállomásról mentünk Franciska-pusztára. Ott is voltak haragos, nagy kutyák. A pásztorok bekopogtak az ajtókon, hogy szabad-e nekünk oda bemenni. Be is mentek, ha engedélyt kaptak, de nekünk, az angyaloknak még kint kellett várakozni a hidegben, amíg a bent elhangzott szöveg szerint csöngetnünk kellett. Aztán utána megkínáltak bennünket meleg teával, boros teával, vagy valami ennivalóval is.

Abban az időben még jártak a gyerekek „Lucázni”. Történt pedig, hogy bekopogtak az „öreg pásztoraink” egy házba, engedélyt kérni a belépéshez. Kiszóltak a háziak: – Lucások vagytok? Az öreg pásztor válaszolt. Ló f..., betlehemesek!

*

Az elsős tanítóm Surányi Dánielné lett, akit nagyon szerettem. Jó tanító volt és jó ember. Emlékezetes nap volt az évnitó. Mindenki szépen felöltözve, az osztályok sorban állva hallgattuk Újhelyi József igazgató évnitó beszédét az udvaron, amikor az utca felől ordítozás hallatszott. Egy bő glottgatyás fiút a nevelő apja ostorral kergetett és kiabálta: – „Mész az iskolába büdös kölkök!”

Egyébként nyolcadikos korunkra kívülről tudtuk az igazgató évnitó és évszázó beszédét, mert mindig ugyanaz volt a szöveg. Ezzel zárult: „Ki mint vet, úgy arat!”.

A másodikban, mert Surányiné nyugdíjba ment, Fojtné lett a tanítóm, akit szintén nagyon kedveltem. Aztán sajnos Érdre költözött és ott lett igazgató. Harmadikban, negyedikben Elmann Ágotát, sipító hangja miatt viszont nem annyira szerettem.

Ötödiktől több tanárunk is volt. Újhelyi József történelmet, Virányi Márton orosz, Tucakov Jelica tanárnő földrajzot, Kanyicska Béla bácsi matematikát, fizikát és kémiát tanított nekünk. Na, ő volt a tanárok tanára. Nemcsak kiváló koponya volt, de nagyszerű tanár is. Főiskolát végzett. Már idős korában került elő az indexe, amiben csak jeles jegyek voltak. A gyerekei kérdezték, miért nem beszélt nekik erről korábban? Azt válaszolta, nem akarta, hogy ők emiatt gátlásosak legyenek.

Béla bácsit a Felvidékről, egy Kürt nevű faluból telepítették át Magyarországra a II. világháború után, sok más magyarral együtt, akiknek mindenüket ott kellett hagyni a szlovák államnak: házat, földet, minden értéket. Béla bácsi az oroszokat sem kedvelte és elmesélte nekünk sokszor, hogy

miért. A háború alatt a bevonuló orosz katonák egyike kérdezett tőle valamit, ő válaszolt is. Nem tudva jól szlovákul talán, oroszul pedig semmit, a katona nem volt elégedett a válaszával és úgy fölön vágta a gépfegyver tusával, hogy az egyik füle háromfelé repedt. Úgy kellett összevarrni.

A háborút követően a környékünkön rengeteg visszamaradt hadianyagot lehetett találni. Különösen a kézigránát volt kelen-dő, jól lehetett vele halászni. Én is sokat robbantottam. Aztán jött a hír, hogy Franciska-pusztai fiúk a Homokbányánál felrobbantak hárman és ketten meg is haltak. A temetés után páran kimentünk a helyszínre és találtunk három ujjat. Becsomagoltuk levelekbe, kivittük a temetőbe és az egyik keresztfa tövében eltemettük.

*

Kanyicska Béla bácsi fiai, Béla és Gábor jó barátaim voltak. Volt Dunafüreden egy kis házikójuk a gát mellett. Gyakran mentünk le oda a fiúkkal pecázni egy-két napra és ott is aludtunk akkor. A kertben volt két illemhely, egy öreg, rozoga WC és egy új. Béla mondta nekünk, az apja megtiltotta, hogy az újat használjuk. Történt pedig, hogy két társunknak is egyszerre sürgős dolga akadt és kényszerűségből egyikük igénybe vette az újat. Aztán utána a többiek is.

Másnap Béla vészjósló arccal jött: „a fater kitiltott bennünket Füredről!” – mondta.

Kiderült oda rejtette azokat az üvegeket, amikben az általa főzött pálinka volt elrejtve.

Béla bácsi a felesége halála után a tanítói fizetéséből tartotta el négy gyermekét és a jövedelem nélküli nagymamát, aki a gyerekek gondozásában segítette. Fél Fü-

redet megművelte bér munkában, hogy el tudja tartani a családot. Abban az időben tilos volt otthon pálinkát főzni, állami monopólium volt és Béla bácsi ebből egészítette ki „hatalmas” tanítói jövedelmét. Valaki viszont feljelentette, mert egyszer váratlanul megjelentek nála a fináncok. Nem volt ideje, hogy eltüntesse az áruló nyomokat, a pálinkafőző ott volt a házban. A fináncok kérdezték tőle, mit csinál itt törvénytelenül?

Béla bácsi töredelmesen bevallotta, hogy nem tudnának hatan megélni a tanítói fizetéséből, ezért kényszerül rá, és nem azért mert megissza. Eladásra készíti másoknak.

A fináncok azt mondták: – Akkor mi most egy kicsit elmegyünk – és el is mentek. Béla bácsi pedig a rejtékhelyére rakta a tiltott eszközöket. Nem sokkal később a fináncok újra megjelentek és hoztak a gyerekeknek egy táska csokoládét. Az ilyen történet persze ritka volt, mint a fehér holló. A tiltott pálinkafőzést súlyosan megbüntették.

*

A pusztai gyerekek a mi időnkben már a faluba jártak iskolába, mert a nagy „szocialista” építkezések idején a pusztai iskolát megszüntették. Abban az időben jött hozzánk tanítani Pável Nándor és a felesége, aki tüneményes helyes asszony volt. Mint embert és mint tanárt is nagyon szerettem. Ez már az az átmeneti időszak volt, amikor hirtelen sokan lettünk az iskolában, mert az építkezések miatt sok család költözött Battára, vállaltak munkát az építkezéseken, majd az erőműben és finomítóban is, vagy más, itt munkát végző cégeknél.

Már nem fértünk el a falusi iskolánkban, ezért a DHV (Dunai Hőerőmű Vállalat) beruházási területén egy nagy barakk épületet kaptunk és ott volt az oktatás. Mi voltunk az utolsó évfolyam, aki még ott végzett, mert a következő év szeptemberétől megnyílt az I. számú Damjanich úti Általános Iskola szép új épülete. Irigyeltük is őket a központi fűtésért és a nagy tágas meleg tornateremért. A mi osztálytermünk a faluban még olajos padlós volt. Koszta néni fűtött be a kályhába, hogy meleg legyen. De csak a kályha közelében volt az, távolabb már nem. Ezért igyekeztünk a kályha közelében ülni.

Általános iskolában az őscsapat elsősei: Pót Pali a téglagyárból, Falusi Dodi, Bruszt Anti, aki gyermekként halt meg, Jankovits Márti, Százhalmi Kamilla, Bugyinka Pityu, Szabó Misi, Bocsev Erzsébet voltak. Aztán felborult a rend és nagyon sokan jöttek, nagyon sokan lettünk.

*

Otthon mindig be voltam fogva: gyümölcszedés, szőlőkapálás (ráadásul a korom miatt még bort sem adtak). Később metszés, permetezés, szóval volt mit csinálni. Mindez megszűnt, amikor nyolcadik után gimnáziumba kerültem.

Nyolcadikos lettem, amikor el kellett dönteni, hogy hol tanulok tovább? A Pannonhalmi Gimnáziumba jelentkeztem, ahová be is hívtak felvételire, mert a 800 jelentkező közül csak 80 diákot vettek fel. A papok tudták, hogy az iskolák nem egyforma erősségűek az országban, olyan kérdéseket tettek fel, melyekre leginkább az okosabbak, felkészültebbek tudtak válaszolni.

December 22-én, éppen karácsony előtt jött meg a levél, amelyben örömmel értesít

– Valóban komoly hely, én meg okos vagyok – mondtam. Ettől elsápadt.

– Nem fogod megütni a mértéket! – próbálta elvenni a kedvem és próbált elbizonytalanítani. – Jelölj meg egy bármilyen budapesti középiskolát, beleértve a Fazekas Gimnáziumot is.

A Fazekas volt akkor Budapesten elismerten a legerősebb gimnázium.

– Nem. Hívja ide édesapámat – mondtam –, mégiscsak ő dönt.

– Rendben.

Persze nem hívatta be. Egy faluból származtak, fiatal korukban barátok voltak, de a „téveszme” eltávolította őket egymástól. Viszont földrajzból sikerült egy hármast kapnom, hogy mégse legyen olyan fényes a bizonyítványom.

A pannonhalmi apátság

tettek, hogy felvételt nyertem. Arról is tájékoztattak, csak arra vigyázzak, nehogy megbuktassanak valamiből, mert akkor nem vehetnek fel.

A kevés, megmaradt egyházi iskolát nem támogatta az akkori hatalom. Gyakran előfordult, hogy tehetséges végzős diákjait nem vették fel főiskolára, egyetemre, vagy nem oda, ahová szeretett volna kerülni, vagyis akadályokat gördítettek a továbbtanulás elé, függetlenül a diák felkészültségétől.

Tavasszal kellett beadni a hivatalos jelentkezési lapot az általános iskolába, hogy mely középfokú intézményben kívánok továbbtanulni. Két helyet lehetett megjelölni. Én mindkét helyre Pannonhalmi Gimnáziumot írtam. Behívatott Pável Nándor az igazgatónk.

– Jól látom? – kérdezte.

– Jól – válaszoltam.

– Gondolod, hogy téged oda felvesznek? Az egy komoly hely.

A Pannonhalmi gimnázium anyám nagy álma volt, én azt sem tudtam, hogy a világon van. Szigorú, de jó iskola volt, kiváló szerzetes tanárokkal. Persze, ment az örökös smasszer-elítelt csatározás, mert milyen is a kamasz? Utálja a korlátokat, a szerzetesek pedig árgus szemekkel vigyáztak ránk, főleg az erkölcsünkre. Talán kellett is, mert a pannonhalmi diákok népszerűek voltak a lányok körében. Azon kevesek közé tartoztam, akik egy házi tanfolyam elvégzése után vállalhattak helyi idegenvezetést. Jó volt, mert hozott egy kis pénzt a konyhára. Jellemző a barátokra, hogy amikor nyugdíjasokat vezettem, kiröhögtek. Bezzeg, ha diáklányokat, csorgott a nyáluk.

A gimis diákok otthoni anyagi háttere különböző volt, hogy ne legyen nagy a különbség, a vezetőink elmondták a szülőknak, havi 100 forintnál ne küldjenek több zsebpénzt, maximálták a felső határt. Én a 100 forintot otthonról megkaptam, de az idegenvezetés is hozott valamit a „kony-

hára". Egy vezetésért 25 forintot kaptunk az Idegenforgalmi hivataltól, na meg legalább ennyi juttat is a vendégektől. Ez ősszel és tavasszal volt leginkább jellemző. Az ebből származó bevételeimet a barátaimmal megosztottam, meglógtunk, sütítettünk, söröztünk belőle.

Az apátságnak korábban komoly földterületei voltak a környéken. Sétáim közben, elhagyott területen találtam egy nagy szelídgesztenye fát. A középső főág viszont valami által kitörött belőle. Megszedtem rendesen és bevittem a koleszba. A hálótermünkben semmi olyan eszköz nem volt, amivel megfőzni, megsütni lehetett volna, ezért felkerestem a konyhásokat. Üzletet ajánlottam. Megtarthatják a gesztenyék 1/3 részét, a többi a miénk lesz. Megkérdezték miért nem fele-fele arányban osztoznunk? Azt válaszoltam, ők vannak öten, mi meg az osztályban negyvenen. Elfogadták az ajánlatot. Voltak a konyhában nagy öntöttvas platnis tűzhelyek, azon sütötték meg.

*

Imádtuk a papokat apróságokkal boszszantani. Egy alkalommal két srác az alattuk lévő szinteken lakókat akarta egy kancsó vízzel az ablakból megviccelni. Leszóltak – Janika! Ha kinézett és felnézett az áldozatra szánt, nyakon öntötték. Egyszer aztán az történt, véletlenül az általunk nem túlságosan kedvelt tanárt öntötték nyakon, aki a perjelnél feljelentést tett. Én koronatanú lettem, mert éppen akkor kint sétáltam a másik oldali járdán és láttam a történeteket. Behívtak a konvent elé, mert sem a locsolók, sem a tervezett meglocsol nem árulta el a tettes nevét.

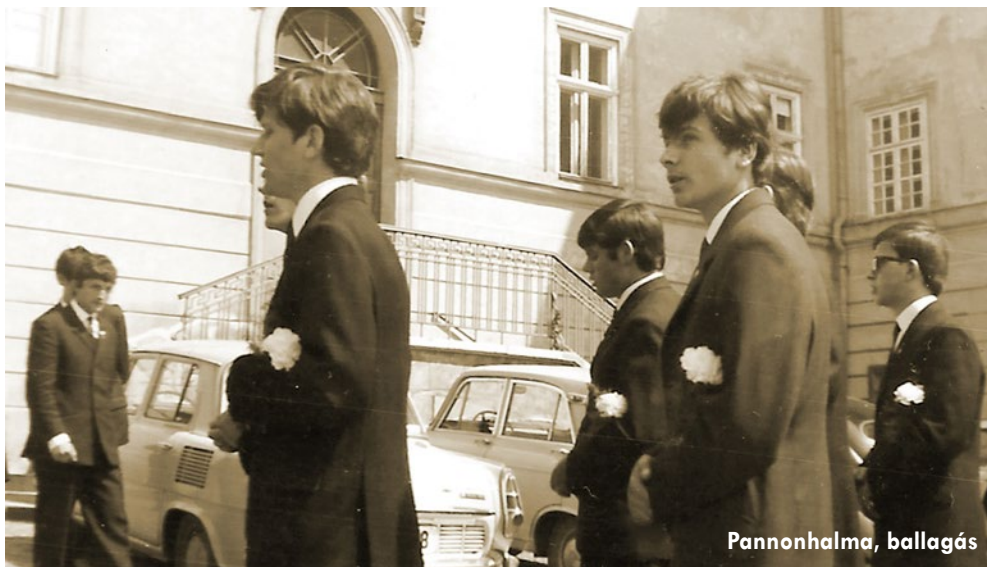
Azt kérték tőlem, áruljam el annak a diáknak a nevét, aki kilocsolt az ablakon, mert különben kitesznek az iskolából. Legjobb védekezés a támadás – gondoltam. Akkor már tudtam, ki a beépített ügynök a konvent tagjai között és azt mondtam: „Azért küldött ide az édesanyám ebben a nagy igazságtalan világban, hogy tiszta, becsületes, hazafias közösségbe kerüljek. Most pedig arra akarnak kényszeríteni, hogy áruló legyek. Ha innen kirúgnak, nekem nagyon szomorú lesz, de ha az anyám megtudja, hogy miért, boldog és büszke lesz rám, mert mindig vannak olyanok, akik egy tál lencséért, előléptetésért, bármilyen előnyért árulónak válnak. Én nem leszek ilyen. Várom az ítéletet.”

Kiküldtek. Hallottam, a tanári kar szavazásra bocsátotta a kilakoltatásomat. Akkor fölállt az egyik pap és azt mondta, ha engem ezért kirúgnak, kilép a rendből. Aztán egy másik is.

Visszahívtak. Azt mondták, most az egyszer szemet hunynak fölötte, de van itt más is. A diákok csasztuskát gyártottak az egyik tanárról és én is érintett vagyok a dologban. Azt mondtam nekik:

- Hát igen én is benne voltam, bevallom. A diákok egy roppant népszerűtlen tanáron köszörülük a nyelvüket. A saját bűneimet

strandolókhoz értünk, a „felderítő” elkiáltotta magát: Kupusz! Vettünk egy nagy levegőt, lebuktunk a víz alá. Lehúztuk a gatyát és úgy jöttünk fel, hogy csak a pucér fenekünk látszott ki a vízből. A parton vérmérséklete szerint sikított, nevetett a fürdőző nép. Aztán lejjebb csurogtunk és kijöttünk a vízből.

Pannonhalma, ballagás

elvállalom, sőt még szerzőként is volt benne részem. De azért csoportosítsunk. Van benne olyan rész, ami ordenaré, az nem az én ízlésem, azt töröljék. Van egy másik rész, ami nem tartalmaz semmi szellemességet, amit egyenesen kikérek magamnak. Végül van olyan rész is, amiért szemrehányást lehet tenni, de két hónappal ezelőtt azt mondtam a többieknek, gyerekek ezt befejezem, mert a pap is ember, berágnak az atyák és szétszarnak közöttünk. (Már mosolyogtak, mert rájöttek nem is annyira komoly ez a dolog.) Megírtam a hatyúdalomat – mondtam és ezzel befejeztem.

Azt kérték, legalább a hatyúdalomat mondjam el. Megtettem, nevettek és megúsztam a büntetést.

Nyári szünetben itthon legalább egy hónapot dolgoztam a szomszédos téglagyárban. Pizoknehéz munka volt, különösen egy 14-18 év közti gyerekek, de azért jutott játékra is idő.

*

Kissrác koromtól horgásztam, meghozza K igen eredményesen. Ennek az volt az eredője, hogy a profi vén rókák gyerekek szívesen elárulták a titkaikat, felnőttek soha. Otthon pedig örültek, mert szerették a halat és fehérjeforrásnak sem volt utolsó.

Kedvelt szórakozásunk volt nyáron a Duna-parton, ahol sokan strandoltak a következő: mi a fiúkkal a mólónál a vízbe ereszkedtünk és az árral csurogtunk le. Amikor a

A lányok már érdekeltek, de még nem igen tudtunk mit kezdeni velük. Én meg pláne nem, hiszen a nyár végén mehettem vissza Pannonhalmára, átengedve a „pályát” a többieknek.

*

Pannonhalmán nagy szigor volt, illetve szelektív szigor. Ha például leosontunk a falusi kocsmába és megittunk egy pohár sört, az is üldözendő volt, de nem annyira. A NŐ volt a fő ellenség, aki majd pokolra juttat bennünket. Ha egy nőnemű felbukkant a környezetünkben, engedélyt kellett rá kérni, hogy levelezhessünk vele.

A keresztanyám nem ment férjhez, a levelén így a lánykori neve szerepelt, ezért engedélyt kellett kérnem hozzá. Helyi idegenvezetőként viszont megismerkedhettem lányokkal ugyan, de a levelezéshez engedélyt kellett kérnem. A levelek azonban legtöbbször a süllyesztőbe kerültek, nem kaptam meg.

Történt pedig egy alkalommal, nem ismerkedésnek szántam a dolgot, inkább tréfának. A gimnázium, meg az apátság között volt egy felüljáró. Bilinyivel éppen lógtunk ott, amikor lent láttuk, hogy egy szemrevaló lánycsapat hallgatja az idegenvezető tájékoztatását. Volt nálam egy alma, na meg cérna is véletlenül. Rákötöttem a cernát az almára, ráírtam egy papír cetlire a nevemet (Müller Ferenc 4A.) azt is, hogy a legszebbnek küldöm és leengedtem. Négy

gyönyörű lányhoz érkezett az alma, akik nevetve átvették. Mint később megtudtam mind a négy lány írt nekem, de hárman illatos levélben írtak, azt nem kaptam kézhez. A negyedik közönséges borítékban jött, közönséges postai bélyeggel, azt elolvashattam.

Már felvilágosodtam addigra és a leveleimet a kapu melletti postaládába vittem ki, hogy célhoz érjenek. A négy lány közül Andrea levelét kaptam csak meg, vele kezdtem el levelezni. Felvilágosítottam, hogy a levelét közönséges borítékban adja fel, a következő divatjamúlt címmel: „Müller Ferenc úrfinak – Pannonhalma Benedekrendi Apátság. Feladó: Özv. Koplárovics Béláné, Mancini néni” –, akkor meg fogom kapni.

És akkor jött az első nagy szerelem. Andrea és a társai a Balett Intézet tanulói voltak, szintén negyedikesek. Később megismertem a másik három lányt is, hát bevalom nem tudtam volna könnyen választani közöttük korábban, mert ők is gyönyörűek voltak. Mégis talán a levelezés okán Andreába lettem viszonzottan szerelmes.

Amikor az otthoni kimenőimen találkozgattunk, egyszer sírva jött hozzám és a tanácsomat kérte. Egy hónap alatt két ajánlatot kapott. Az egyik az Angol Királyi Balett Társulatától jött, a másik a franciától, ösztöndíjat ajánlottak neki, elfogadásra.

Átgondolva a korunkat – negyedikesek voltunk, még nagyon fiatalok – és a körülményeket, az alábbiakat mondtam neki. Kis hazánkban van egy Operaház és egy Erkel Színház, ahol munkát kaphat, de a további karrierje viszont bizonytalan. Meg vannak azok a primadonnák, akiket a két intézmény folyamatosan foglalkoztat, az előre jutásra az esélye kevés. Fogadja el valamelyik külföldi ajánlatot. Végül az angolt fogadta el, de később Párizsban, a Bejart balett társulatában is táncolt. Így szakadtunk el egymástól.

*

Szabadidőmben gyakran sétáltam a nem túlságosan tiltott területeken. Egy ilyen kinti sétámon láttam meg, hogy egy nagyon idős néni hordja be az utcáról a fát az udvarába. Talicskába teszi a nagy hasábokat és betalicskázza. Odamentem hozzá és felajánlottam a segítségemet. Rozi néninek később fel is fűrészeltem és felaprítottam a fát. Néha meglátogattam és beszélgettem vele. Nagyon kedves volt, megkínált málnaszörppel.

Nyár felé a farmezsgyén a szomszédban (a két ház kertje hátul összeért) látom ám, egy nagyon csinos, fiatal nő napozik. Megszólított engem, hogy mit keresek itt?

Elmondtam. Utána sokszor beszélgettünk egymással. Huszonöt éves volt, én meg akkor 17. Egyszer azt mondta nekem:

– Jó, ha vigyázol arra, mit beszélsz és ki előtt!

Azt is elmonda, az Állambiztonságnál dolgozik, abban az irattárban, ahol az ügynököknek beszervezett papok kézzel írt

jelentéseit iktatják le. Elmonda ki az a három személy – bár fedőnevet használnak –, akik beépített emberük a rendházban.

Amikor visszamentem, megkerestem a perjelt, akit nagyon szerettem, tiszteltem és elmondtam neki a dolgot. Kértem, kezelje gyónási titokként, mert a lánynak nagy baja lenne belőle, ha kitudódna. Kitaláltam, ha tőle fontos információt hozok, azt fogom mondani a perjelnek: „Hyde Park” következik, majd átadom az információt és „Hyde Park befejezve” zárom a beszélgetést. Ha volt fontos információ, azt mindig átadta nekem szóban a lány, én pedig továbbítottam. Később bizonyítékként átadott 1-2 eredeti kézzel írt levelet is, hogy tudjuk, milyen információkat adtak ki a társaikról az ügynökök.

Kérdeztem tőle, nem fél-e, hogy lebukik? Azt mondta, amit egyszer leiktatnak, soha, senki újra meg nem nézi.

Néha észrevettük, hogy fura alakok, idegen villanszerelők, telefonszerelők, fűtés-szerelők jelentek meg. Vagyis állambiztonsági megbízottak különböző célokkal.

A főapátot egyébként, aki hatalmas elméleti tudással rendelkező, nagyon képzett szellemi vezető volt, korábban rendszerellenessége miatt lemondatták. Nem neveztek ki helyette senkit, a perjel kapta meg az ő hivatalát is, mint kormányzó perjel. A fő-

apát volt a mindenkori legmagasabb szintű szellemi vezető, a perjel pedig a gyakorlati ügyek intézője.

A pannonhalmi gimnázium épületét az olaszok építették még a II. világháború előtt, ezért olasz gimnáziumnak is nevezték. Az 1930-as években, az akkori olasz kormány ajándékozta Magyarországnak.

Arisztid atya szép öregember volt, óriási elme, két teljesen süket füllel. Egy kezdetleges fülhallgatója volt csak. Ő volt korábban a gimnázium igazgatója, de a mi időnkben már nyugdíjas. Nagyon jó barátságban voltam vele. A rokonsága Angliába lépett le a háború után. Mindig küldtek neki ajándékba valamit, a kedvenc teáját, azt nagyon szerette, és bármit, amit kért. Az angoloknak volt egy ifjúsági magazinjuk, a „New Musical Express”, amiben riportok, rockzenei hírek jelentek meg, és információk a legújabb lemezekről. Bár ő nem igen hallotta, nekünk kért Rolling Stones, Beatles lemezeket és nála meghallgathattuk.

Neki gyóntam meg negyedikben, hogy „elvesztettem a szüzességemet”. Rám nézett és azt mondta huncutkásan:

– Te most gyónsz vagy dicsekszel?

Persze jót nevettünk a dolgon.

1969-ben leérettségiztem, és szerettem volna bekerülni a Gödöllői Agrártudományi Egyetemre. Hiába volt sikeres a felvételem, az egyetem párttitkára azt mondta nekem a felvételi vizsga után:

– Amíg én vagyok itt a párttitkár, egyházi iskolából nem kerül ide senki.

Kérdeztem tőle: – Miért?

Így válaszolt: – A falusi értelmiség a pap, az iskolaigazgató és az agronómus. Ezek pedig nem a rendszer hívei – mármint a papok. Klerikális alak nem kerülhet oda, ne lehessen befolyással a falu szellemiségére.

(folytatjuk)

Lejegyezte: Szegedinác Anna

SZÁZHALOM

Óvárosi Közösségi, Közéleti Folyóirat

Megjelenik havonta

Felelős kiadó:

Jován László, a Hírhalom Egyesület elnöke

Szerkeszti a szerkesztőbizottság.

Postacím: 2440 Százhalombatta,

Csenterics út 4. Tel.: 06-30-966-8079

www.szazhalom.hu

ISSN szám: 2559-9860

Nyomdai munkák:

Hírhalom Egyesület, Százhalombatta

Támogatók:

Százhalombatta Város Önkormányzata

Nemzeti
Együttműködési
Alap

MINISZTERELNÖKSÉG

BETHLEN GÁBOR
Alapkezelő

Beszélgetés Németh Istvánnal (IV. rész)

Egy lokálpatrióta emlékei

Kamaszkortól a felnőttkorig (folyt.)

Az állattenyésztési hivatásomon belül nagyon érdekelt a magyar őshonos állatok története, eredete, tartásuk lehetősége.

Amikor a kisfiam László megszületett (1985), két rackajuhot vásároltam Apajpusztáról Bábel Sándortól, a híres juhász dinasztia idős tagjától. Világba jött fogathajtók és Bábel Balázs a kalocsai érsek is a rokonsághoz tartozott. Harminc éven át foglalkoztam velük. Harminc év alatt 30-35 db-ra is felszaporodott az állomány. Legeltetési lehetőségem Százhalombattán nem volt, ezért tavasszal elszállítottam őket a Hortobágyra, ősszel pedig hazahozattam az állatokat. A bárányok megnöttek, az anyák vemhesek lettek, mire hazakerültek. A rendszerváltásig megvásárolták a gyapjukat és ez fedezte a nyári legeltetési költségeiket.

Hihetetlen történeteknek lehettem tanúja ott. Még a rendszerváltás előtt történt, hogy szilveszter délelőtt az egyik idős juhász váratlanul felkeresett otthonomban, azzal, hogy nem tud elszámolni két juhval egy másik gazda felé. Engedjem meg, hogy leellenőrizze a nálam lévő juhokat,

nincsenek-e köztük a hiányzó állatok. Nem voltak közöttük, de megebédeltettük őt és átvittem Érdre, hogy megkönnyítsem a hazajutását. Jó esetben így estére hazaérhetett a Hortobágyra. Ez a fajta embertípus már napjainkban nem is létezik.

A szarvasmarhatelep utolsó nagy rekonstrukciója, bővítése, korszerűsítése idején Hegedűs Géza volt a szövetkezet elnöke. Az együttműködésünk jó volt, szakmai kérdések, vélemények meghallgatásra találtak.

Volt egy kérésünk F. Megyesi Péter kollegámmal, hogy a telep szélén alakítsunk ki egy szabadtéri múzeumszerű faépítményt pár őshonos állat részére. Ez is megvalósult. Kör alakú, félig nyitott nádfedeles épületet alakítottunk ki, fa karámmal körülveve.

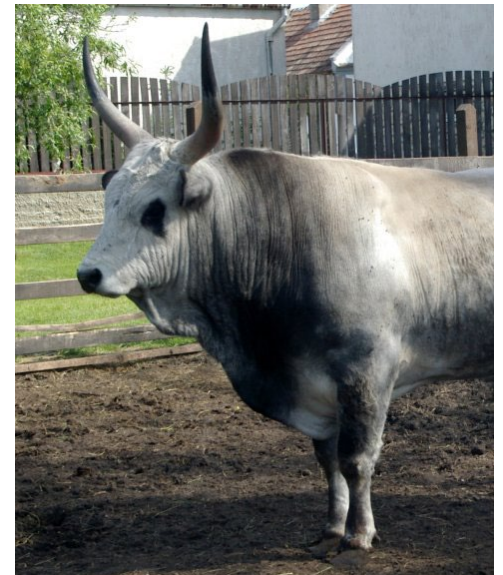
A Hortobágyról két magyar szürke és két növendék bivaly üszőt vásároltunk. Jól mutatott a bejárattól balra ez a nem mindennapos társaság. Egy színfolt volt a gépies, racionális üzemen belül. A kis állomány szaporodott. Az ott született kis bikaborjú még funkciót is kapott, a nehezen vemhesülő tehenek esetében.

Egy napon a szelídség csődöt mondott és csak a telepi „örangyalok” hárították el a tragédiát. A tehenek behajtását végző fiatal fejőmunkást, Hoitsy Attilát felöklelte. Miközben az a földön feküdt, a bika a szarvával igyekezett lenyomni a testét, de a szarv íve nem engedte. Aztán mégis egy hirtelen mozdulattal, mint egy hatalmas villa alányúlt a testnek és a fiatalember, mint egy nagy fotelben, úgy volt a szarvak fogságában. Akkor már sokan siettünk a segítségére. Csodálatos módon nem érte zúzódás, az ijedelmén kívül nem esett baja. Bevittük a János-kórházba, ahol megfigyelés alatt tartották egy napig, majd hazahozták.

Másnap a szürke bika a vágóhídon végelte be pályafutását. Hoitsy Attila oldalán Kossuth Lajos rokonságához tartozott. Erről nagyapja tartott nekünk előadást.

Volt egy másik „bika” kalandunk is. A rendszerváltás előtti időkben az Élmezésiügyi Minisztérium nem adott valutát finn

sperma behozatalára. Voltak bikanevelő teheneink, azoktól bika utódok és ez lehetővé tette, hogy saját apaállattól nyerjünk az állomány részére termékenyítő anyagot. Ennek a kivitelezése úgy történt, hogy a szabadtartásban lévő állat orrában egy karika volt, etetés alatt kézzel el kellett kapni a karikát, majd egy vasvezető rúd végén lévő karabínert rá lehetett csatolni. Innentől azt tett vele az ember, amit akart.

Kerestünk egy üzekedő tehenet, hozzá vezettük a bikát és az a rácsatolt műhüvelyben leadta a spermát. Tehát volt egy ilyen „ugratási” nap, amikor ráadásul az Állattenyésztési Kutatóintézetből is jöttek ettől a bikától testméretet venni. Én voltam éppen a műszakvezető. A bikát meg kellett volna az orrkarikánál fogni, de ellenállt minden kísérletnek, ezért felhagytam a további próbálkozásokkal.

Megérkezett Raffa István telepvezető, a nagy tapasztalatokkal rendelkező 58 éves, erős testalkatú, magabiztos munkatársam. Elmondtam neki, hogyan jártunk a bikával és jeleztem, nemsokára érkezik a Mesterséges Termékenyítő Állomásról a szakember, hogy levegye a spermát ettől az apaállattól. Felvette a fehér köpenyét és haladéktalanul a bika karámjához sietett. 4-5 ember és én voltunk még jelen. Bement a karámba

és próbálta nyugtatni az állatot és pusztá kézzel nyúlt az orra felé. A bika leszegte a fejét és nyomta a karám felé az idős kollégát, aki a földre esett. A bika kezdte szép lassan dögönyözni. Egy szempillantás alatt végignézttem a karámon kívül megkövültlen ácsorgó csapaton.

Tóth M. István kezében vasvilla volt. Kikaptam a kezéből és ordítva rohantam be a bikára. A szemét vettem célba, szúrtam, vágtam, mire fölvette a fejét a fekvő emberről és nekem fordult. Jött utánam, én meg, ahogy tudtam rohantam a karám közti réshez, hátra se néztem. Még meg is botlottam. Szerencsémre kiértem a karámból, mielőtt utolért volna. Az öreg kollégám pedig saját lábán ugyancsak elhagyta a tett helyszínét.

Azon a napon elmaradt az „ugratása” a bikának, Raffa István bácsi pedig még egy darabig fájlalta az oldalát. Boldog voltam, hogy egy munkatársam életét megmenthettem.

Az Ayrshire állomány tisztavérben való tartását is meg tudtuk pár évre még oldani.

*

Még 1985-ben gépkocsi jogosítványt szereztem és vásároltunk egy használt Zsigulit. A következő évben felbátorodva ellátogattunk az egész családdal Erdélybe. Csíkszereda volt a szálláshelyünk. Onnan a rokonság, ismerősök gondoskodtak az ellátásunkról. A látnivalók sokaságát keresték fel velünk. Megismertük a valóságos romániai közállapotokat, a hiánygazdálkodás napi keserűségeit, de az egybetartozás örömét is megéltük. Rokonaink, ismerőseink kézzől-kézre adtak, igyekeztek elhalmozni bennünket étellel-itallal, programokkal. Csíksomlyó, Bálványos, Szent Anna-tó, Gyilkos-tó, Kovászna falvai, fürdői

voltak úticéljaink. Hargita rengetegében elvittek bennünket egy elhagyott aranybánya aknáiba. Ezek az utak ismétlődtek, és ahogyan az ottani állapotok mind elviselhetetlenebbé váltak az ott élők számára, mi is tudtuk, mire van szüksége a vendéglátóinknak: gyógyszer, élelmiszer, könyvek, a kiadványok sokasága a Zsiguliban utazott velünk. Minden út nagy kaland volt, óriási élmény. Gyermekünk is élvezte a másféle vidéket, az ottani emberek természetes segítségét, közvetlenségét. Életre szóló barátságok alakultak ki útjainkon.

Szűkebb hazánkat is bejártuk Tarpától Kőszegig, az Őrségtől Pusztaszerig. Szerettünk kulcsos vidéki házakat bérelni és onnan csillagtúra szerűen egy-egy vidéket bejárni, megismerni.

Lejutottunk a horvát tengerpartra is, elmentünk egészen Fiuméig.

*

A telepi munkámon kívül igyekeztem az Érdekképviselői lehetőségeket kihasználva országos fórumokon felszólalni a tejtermelők érdekében. A rendszerváltás előtt az alapvető élelmiszerek árát próbálták mindenki számára elérhetően alacsony szinten tartani. A tejtermelőknek pedig ez veszteséget okozott. Ezen úgy próbált az állam segíteni, hogy megengedte az MGT SZ-ben az ipari melléküzemi ágaza-

tok működését. Ott viszont haszonnal végezték a tevékenységet. Nálunk vasöntéssel, építőiparral, bányagyutacs gyártással, gyógyszerkiszerezéssel, korrozó védelemmel foglalkozó ágazatok voltak.

1989-ben a rendszerváltást követően minden megváltozott. Az ipari melléküzemek irányítói nem akarták nyereségüket megosztani a veszteséges mezőgazdasági alaptervékenységet folytató ágazatokkal.

Azt mondták, a mi nyereségünkön ti ne élőködjete! Az önálló vállalkozás lehetőségét igyekeztek kihasználni. A mi szövetkezetünkben ez úgy alakult, hogy Korlátolt Felelősségű Társaságokká (KFT-k) szerveződtek a tevékenységek és minden alaptervékenység mellé szerveztek ipari tevékenységet is. Így alakult meg 1991-ben az Agro-Benta KFT. Ennek lett igazgatója Varró Imre üzemgazdász és ekkor lettem én főállattenyésztő. Hozzám került a Benta-pusztai növendéktelep és új próbálkozásként született pár apró ágazat: kékróka, speciális kutyák tenyésztése és a humuszttermelő giliszta telep.

Múló divatoknak bizonyultak ezek a vállalkozások és az első kedvező konjunktúrák után jellemző volt gyors megszűnésük a gazdaságtalannak bizonyult tevékenységeknek. Eredetileg hozzánk tartozott egy bányagyutacs előállító részleg, amely Érd vasútállomás mellett működött Orova András vezetésével. Ugyancsak a mi lehetőségeinket kellett volna növelni az érdi központban működő gyógyszer-csomagolóknak. Pár év és minden szükségtelenné vált. Eltűntek ezek a tevékenységek. Maradtunk mi magunk a tejtermelésünkkel. Ebben az időben lettem Varró Imre után az Agro-Benta KFT ügyvezető igazgatója.

A rendszerváltásnak nevezett változás következtében a szövetkezetnek az addig rendelkezésére álló termőföldjét három részre kellett osztani. A termelőszövetkezeti tagoknak átlagosan 1 hektár földet kellett biztosítani, továbbá kárpótlásra és részarány tulajdonosi részre kellett osztani a földeket. Addig 1500 hektár földterületen folyt a gazdálkodás.

A növénytermesztés biztosította a szarvasmarhatelep takarmányellátását. 1000-1100 volt az állatállományunk, ehhez 1000 hektár földterület kellett volna, hogy biztosítsa a takarmányellátást. A telep dolgozóinak tulajdonába téve maradt tagi föld mindössze 25-30 hektár. Kb. 100 hektár területet tudtunk visszabérelni az új tulajdonosoktól. Ez még mindig csak 10%-a volt a szükségesnek.

Kialakítottunk egy takarmánytermelési rendszert a környéken gazdálkodók részére. Tavasszal szerződést kötöttünk az erre vállalkozókkal kukoricasiló termelésre, hiszen ez képezte takarmányozásunk gerincét. Megállapodtunk árban, feltételekben, fizetési határidőben. A kukorica levágását, szállítását saját költségünkön végeztük. Más terményeket is vásároltunk a környéken gazdálkodóktól: szénát, szalmát, gabonát. A rendszer jól működött, biztos piacává váltunk a földeken gazdálkodóknak.

A szarvasmarhatelep takarmányellátása még ezekkel az új lehetőségekkel is csak 60-70%-ban volt megoldva. A hiányzó takarmányt vásárlásokkal kellett pótolni, ami rendkívül megdrágította a tej előállításának költségeit. Volt, hogy Sárospatak mellől, Kenézről vásároltunk silót. Keszthely mellől vagy Vecsésről szénát, Abáról szalmát.

A szakmai feladatokon túl óriási energiámat kötötte le a szerződések megkötése, azok megvalósítása, a takarmánykészletnek megfelelő beszerzések szervezése, mindezek lebonyolításához szükséges pénzeszközök előteremtése.

*

Látható, hogy a rendszerváltás a magyar mezőgazdaságot, és így a mi telepünket is megtépázta és az ellehetetlenülés felé hajtotta. Számos példa mellett megemlíteném az 1990 őszi taxisblokádként elhíresült esemény telepünkre gyakorolt hatását. Azokban a napokban nem érkeztek meg a takarmánykiegészítők, melyek állataink abrak keveréséhez szükségesek lettek volna. Három fejés tejmenyiségét nem szállították el, ezért folyamatosan hordtuk ki a szérűskertbe, a földre a tejet, hogy legyen helye a legfrissebbnek, mert fejni meg kellett a teheneket, ha ezt elmulasztottuk volna, tömeges tőgyulladás és drasztikus tejsökkenés lett volna a következménye. „Repül a nehéz kő, nem tudja hol áll meg, s nem tudja kit, hogyan talál el!”.

- A történeteid eddig leginkább a munkáról, feladataidról, a gyakorlatról szóltak. Van-e másféle érdeklődésed? Milyen a viszonyod például a művészetekhez? Hogyan éltétek meg az 1980-as évek végének változásait? Mi történt nálatok ezekben az utolsó években?

– Eddig valóban nem beszéltem arról az érdeklődési területemről, amit általában úgy szoktak nevezni, hogy „humán műveltség”. Mindig érdekelt a történelem, legalább annyira az irodalom és a művészetek minden ága. Talán mégis leginkább a zene, a film, ami képes elröpíteni a képzelet és a valóság határtalanságába. Életem minden szakaszában megtaláltam, felfedeztem magam számára a művészi alkotások, művek üzenetét. Ezek az évtizedek alatt egymásra és egybe épültek bennem.

Az irodalom, a zene, a képzőművészetek egymást erősítve biztosságot, fogódzót adtak a mindennapok célirányos, egyébként szürke és unalmas elviselésére. Az igazi művészet eleve szakrális volt, az „Isteni Rendel” képezte le, közölte a min-

denkori embernek. Az „igazi” művész, a zseni pedig akár kimondja, akár nem, a művét megérzésből, sugallatból, szinte önkívületben hozza létre. Amit az ember racionálisan már alig tud értelmezni, az „igazi művészet”, a mű keltette érzelmekkel segít a múlt, vagy a természetfelettség értelmezésében.

Ahhoz, hogy a jelenben eligazodjon, a mai embernek bizony az Idő mélységes kútjába kell belenézni, azaz a történelmet ismernie kell. A valós történelmet pedig nehéz megismerni, mert azt az érdekek által irányítva írják. Azért volt, aki az „Igazságot” is megírta, csak nem akkor, és nem azok, akikkel éppen traktáltak bennünket. Ezért sokat és célirányosan kell olvasni, szemlélődni.

Minderről azért beszélek, hogy érthető legyen az a várakozás, ami a rendszerváltást megelőzte, ahogy ránk hatott és amint napjainkban is zajlik. Sok jele volt a régi rendszer változásának. Közgazdasági változás volt a GMK (Gazdasági Munkaközösség) gyakorlatban való megjelenése. Például egy ipari üzem műhelyének munka utáni igénybevétele az ott dolgozók által. Az ipari üzem többlet bérleti díjhoz, a dolgozók pedig többlet jövedelemhez jutottak. Az önkiszákmányolás, a szabadidő elvesztése, az örökös futás a pénz után, az ebből eredő korrupció rendszerre alakulása, mind megjelent már 1989 előtt.

A szellemiség, a kulturális élet is meghozta a nagy változásokat, sőt többet fejeztek ki, mint a közgazdasági jelenségek.

1978 januárjában tért haza a „Szent Korona”. Még ennek is volt a munkahelyemre kiterjedő hatása. Az MSZP „aranyosítva” jelölt ki kellő számú párttagot, akik részt vehettek a Parlamentben a „Szent Korona” fogadásán. Tőlünk Karajz Andor inszeminátor lett kijelölve a részvételre. A parlamenti fogadást követően került a korona a Nemzeti Múzeumba. Már akkor bekerült az érdeklődés középpontjába és a vele való viszony, érdeklődés, mindenkor ismervévé vált társadalmi állapotunknak.

1983 augusztusában mutatták be Szörényi Levente – Bródy János „István a király” című művét. Olyan nagy volt az érdeklődés, hogy az előadást többször meg kellett ismételni. Feleségemmel, Marikával nagy boldogság volt, hogy sikerült jegyhez jutni. A „Királydombon”, állóhelyen, egy fa ágába kapaszkodva gyönyörködhattunk az előadásban. Annyi taps, újrírás követte az előadást, hogy lekéstük a nagyíjféli vonatot is. Érd-Alsóg jutottunk el vonattal és onnan gyalog haza. Szerencsénkre a

6-os úton megállt mellettünk egy rendőrségi autó és elvitt bennünket Battáig.

Az előadás máig feledhetetlen. A zene, a szöveg, a látvány frenetikus érzéseket váltott ki belőlünk. Összekötötte a múltat a jelennek. Hit szállta meg a nézősereget, hogy „lesz magyar feltámadás”. Évekig ebből merítettünk erőt.

1987-ben mutatták be Tolcsvayék „Magyar Miséjét”. 1987 őszén ajándékba vittem magammal a lemezt Finnországba, akkor, amikor vemhes üszöket vásároltam ott a szövetkezetünk részére. Ajándékba elvittük a bennünket kalauzoló svéd, nálam fiatalabb kollegának. Őt is lenyűgözték a szakrális zene magyar motívumai. Akkor ez a nyugati világban teljesen új dolog volt. Egyszerre zárt vallásos keret és profán motívumok megjelenítése volt, tartalmában pedig „Istenkeresés” a javából.

1988. június 27-én többszázezer ember tüntetett a Hősök terén a Ceausescu féle falurombolás ellen. Reflektorfénybe került a Trianon által kívül rekedt magyar milliók siralmas helyzete. Ezt a tüntetést már Csurka István író és dr. Németh László polgárjogi aktivista ügyvéd szervezte. A Bős-Nagymarosi vízierőmű építésének leállítása a Duna-kör folyamatos tüntetéseinek hatására is ekkor volt. Mindenütt ott voltam a telepi kollegákkal.

Kunszabó Ferenc író (Érd, 2001)

Ebben az időben találkoztam először Vass Albert író nevével. Aluljárókban árulták a „Funtineli boszorkány” című művét. Új sajtótermékek jelentek meg. Megjelent az újságos standokon a „Hunnia” napilap, szürke-piros borítóval, Kunszabó Ferenc író szerkesztésében, kiadásában. A lap a magyarság sorskérdéseivel, a világon szétszóródott magyarság állapotával foglalkozott. Eltűntetett és elfeledett írók, politikusok kerültek az ismertség fényébe.

(folytatjuk)

Lejegyezte: Szegedinácz Anna

Rácz Laci igaz története

A MOZI

– Szia ! Merre van a mozi ?
 – Mozi ? Mozi az itt nincs. Jaj! Mégis van! Bent van a faluban, de ott ma nincs vetítés.
 – És nem lehet itt valahol máshol is filmet nézni? Mert nekünk azt mondták, Battán ma vetítik a Különben dühbe jövőnk-et.
 – Az meg mi ?
 – Egy jó olasz film.
 – Tényleg?! Van itt egy étterem, vagy micsoda, ahol van filmvetítés, de én ott még nem jártam.

Eligazítottam a két srácot, én pedig hazamentem. Nem hagyott nyugodni a film címe. Kedvem lett volna megnézni, de még soha nem voltam ott vetítésen. A faluban már igen, anyuékkal, és egyedül is. Mikor hittan helyett, a templom melletti moziban kötöttem ki, vasárnap délután.

– Anyúú! Elmehtek moziba?
 – Késő van már kisfiám, a faluból már sötétbe kellene hazajönnöd, aztán még elűt valami.

– De én csak ide mennék a lakótelepre, csak ide szembe.

– Nem kell már tanulnod?
 – Nem, kész van már minden.
 – Na jó menjél.
 – Kellene pénz is!

– Tessék itt egy tízes, remélem elég lesz!
 Így elindultam a lakótelepre, a ruházati áruház mellé. Ahol gyakran láttam fiatalokat, meg gyerekeket is, akik vártak valamire. Most valamiért nagyon sokan vannak. A faluban soha nincsenek ennyien. Közel megszámlálom, de nem látok ismerőst.

– Szia. Te is moziba jöttél? – szólított meg egy lány, aki láthatóan még nálam is fiatalabb.

– Igen. – Válaszolok neki félénken.
 – Gyere tolakodjunk, mert nem fog jutni jegy. – Látszik, hogy a lány már rutinos. Ismeri a dörgést. Bejutunk, és kapunk is belépőt. Öt forint volt. Elég sok, több mint két fagyi ára. Kimegyünk vissza az épület elé.

– Zsuzsi vagyok – mondja a lány.
 Megilletődöttségemben nem tudom elárultam-e a nevem, de Zsuzsi lett az első lány, akit Százhalombattán, az utcán megismertem. Kiderült, hogy van két testvére, szintén lányok, de még nagyon fiatalok. Az épület előtt szénéztem, és eszembe

jutott, hogy a falon látható képet, mozaikot, már régen ismerem. Még anyu kezét fogva, hoztunk ide ebédet apunak, aki a nagybátyámnak segített a mozaikot a falra ragasztani.

A járda mellett, alacsony kőkerítés, mindenki ott üldögél. Várja az előadást. Zsuzsit sokan ismerik, és sokan oda is jönnek hozzá. Ennyi lánnyal a hittanon nem lehet találkozni, nem is megyek többet. Így is lett.

Egyszer csak kiabál valaki, hogy mit azt nem értem, de a tömeg elindul az üvegajtón befelé. Még egy ajtó. Ott egy nagydarab idősebb srác elkéri a jegyet, aztán bent is vagyunk a teremben, ami rendesen egy étterem, vagy klub, van egy csomó asztal

lepörög. Az utolsó is. Aztán felkapcsolják a lámpát, és otthagya csapot-papot a tömeg amilyen gyorsan bejött, talán még gyorsabban kiment. Volt, aki rögtön elindult a dolgára, de sokan maradtak a létesítmény környékén, bandákba verődve beszélgettek.

– Te mit csinálsz? – kérdeztem Zsuzsit.

– Haza kell mennem. Hazakisérsz?

– Persze ! Mondtam nagy vagányan.

Hála istennek, jó messze lakott, fent a Róza Ferenc tetején. Így jó sokat kísérhettem. Ettől kezdve törzsvendég lettem a mi kis mozinak csúfolt termünkben, ami egyébként a DHV klubja volt. Egy idő után mindenkit ismertem, olyan klasszikusokat láthattam itt

meg szék. A bútorokat éktelen zajjal tologatják ide oda, közben megy az osztzkodás, meg a veszekedés, hogy ki hova üljön, ki kitől nem látja a vásznat, talán abba sem hagynák a zajongást, ha az előbb még jegyszédőként tevékenykedő illető, egy nagy ordítással csendet nem teremt. Mondanivalója egyszerű, és érthető. Kuss!!!

Elindul a vetítő, amit a jegyárús bácsi kezel, először a kép nem tökéletes, aztán meg a hanggal van valami, de az elégedetlenséget egy második kuss elcsendesíti. Lassan a vetítógép kattogását is megszokjuk. Még nem vagyunk nagygényűek, nekünk így is jó, a film szintén, felejthetetlen. Azóta, vagy ötvenszer láttam.

Az idő gyorsan telik, a tekerics hamar

először, mint például a Csillagok háborúja, vagy a Kincs ami nincs. A moziásról viszont leszoktam. A plázamozik világa nem az én világom, és már filmet sem csinálnak nézhető.

A HALOM

Százhalom étterem és presszó, magyarul Halom, ifjúkorom ikonikus helye. Majdnem elfelejtettem megemlékezni róla. Az épülő lakótelep, később az épülő város központja. Az egyetlen szórakozóhelynek nevezhető létesítmény. A hely, ahol a városépítő ifjúság viszonylag kulturáltan tölthette az idejét, és költötte a pénzét.

Az első generáció már a hetedik x-et

tapossa. Én 16-17 éves koromig maximum szüleimmel, esetleg vasárnap délelőtt kenyérvásárlás vagy fagyizás céljából jártam a Halomban. Sokan viszont napközis-ként itt kapták meg ebédjüket.

Nem voltam sem menzás, sem napközis, tehát az itteni étkezés kimaradt az életemből. A hidegnek köszönhető, hogy egyáltalán bemerészkedtem az előtérbe. Télen, mikor az utcán csavarogtunk, kerestük a helyet ahol felmelegedhetünk. Az egyik hely ahonnan kiáramlott a meleg, az ABC bejárata volt. Itt ácsorogtunk, akadályozva a ki és bejárást. Nem örültek nekünk, talán el is küldtek. Mikor az embert, mínusz húsz fokban, egy szál bőrkabátban majd megveszi az isten hidege, nem válogat. Bemerészkedik az addig rühellt helyre is. Be a ruhatár elé, innentől kezdve itt melegedtünk. Innen senki nem küldött ki, és hol az egyik oldalról, hol a másiktól jó zene szólt. Hát beljebb mentünk, és leültünk, majd itt maradtunk, néhány évig.

Kiderült, hogy tulajdonképpen mindenki ide jár. Megtalálható volt az előző generáció sok jeles képviselője, Szivar, Hegeda, Brazil, stb. még felnéztünk rájuk. Sok addig kevésbé ismert kortársam, akikből később jó ismerősök, barátok lettek. Aztán a vidéki vendégek a környező településekről. Itt volt, vagy előbb utóbb megjelent mindenki, akit máskor órákig kerestünk. Nem volt más dolgunk, csak beültünk, egy cola mellett türelmesen vártunk, aztán vagy jött, vagy csak benézett a keresett személy. Közben átvettük a hely hangulatát, és lassan mi lettünk a nagy generáció. Már név szerint ismertük a pincérek, felszolgálók, Ők meg minket neveztek a nevünkön.

Itt dolgozott Pali a főnök, Béla, ki szegről-végről rokonom is volt, Jani, a kis teremű, göndör fekete gyerek, kis bajuszsal. És itt dolgozott minden alkoholgőzös discovendég plátói szerelme, Edit. Akin természetesen nekem is megakadt a szemem, de ez is plátói maradt. A zenészek, az étterem részben. Először a cigánybanda, akik ezer forintért sem találták ki a nótámat, aztán a zongorista, kinek a 3+2 teljes repertoárját köszönhetem. A discók a presszóban, Deza, Falusi, mindig telt ház. Szombatonként telt ház, mindkét oldalon. Ha nem voltunk elég gyorsak, nem jutott hely. Nagy tömeg, nyüzsgés, buli. Aztán vasárnap! Unalom, depresszió, melankólia, játék az asztalon, ahol a cég ajándéka árválkodott, az asztal, ahová a pörgő gyufásdoboz, pöckölés után, valamelyik oldalára leérkezett.

Ez a hely volt sok fizetésem temetője,

és sok szép emlékem helyszíne. Egyszer csak akadt valami fontosabb időtöltés az életemben, és évek teltek el, mikor, miután letettem a buszt, elcsábultam. Már semmi nem volt a régi. Egy új generáció uralta a teret, ahol én már senkinek nem voltam ismerős. Akkor mondtam végképp búcsút a Halomnak. Ma már a neve sem a régi.

TÚZ VAN! TÚZ VAN!

Ez az ipse nagy mesemondó! Gondolhatja akárki, aki néha beleolvas történetimbe. Ennyi hülyeség nem történhet meg senkivel. Dehogynem, itt van mindjárt kettő. A nyolcvanas évek legelején lettem sofőr a DKV-ban. Rövid regnálásom alatt megtörtént velem egy és más. Állandó autóm egy Prága szippantó volt, ez az autó annyira randa volt, hogy az már szinte szép. Anyám ki is tiltott az utcánkából. Azt mondta, „Ne gyere naponta háromszor ezzel a bűdös, rusnya autóval!”

Lehet, hogy szép nem volt, de volt benne pénz. Ugyanis abban az időben még a családi házak nem igen voltak csatornázva. Ha kiszabadultunk az üzem területéről, nehezen találtunk vissza. Azért írom többesszámban mert hárman voltunk szipusok. Három fiatal titán, Tomusz Ignác volt a főnök, Ő IFA-val nyomatta, Bihari Misi és én, a két Prágával. Ritkán szippantottunk szart, inkább különböző adalék anyagokat, és egyéb isten tudja micsodát hordoztunk össze-vissza.

Egyik esetben gázolajat szállítottunk, egyenesen a lepárló toronyból. Na hova? Hát tűzoltó gyakorlatra! Az olajállomásra, ami a DHV-val szemben volt. A tűzoltók ott tanulták, hogyan kell tüzet oltani. A tethely egy földhányással körbevett vízes teknő volt. A víz tetejére engedték az anyagot, amit meggyújtottak, aztán meg eloltották. Akkor még egy forintot sem ért literje, ezért aztán tényleg oda vittük az egészet.

Hogy melyikünk volt az, aki éppen beengedte a teknőbe az égetni valót, arra már nem emlékszem, de az biztos, hogy még nem volt teljesen elfojtva. Így a friss, meleg gázolaj azonnal meggyulladt, mi meg jó messze futottunk. A lángok pedig igen csak nyalogatták, a szép, szürke járgány hátsó fertályát. Még jó, hogy a tűzoltók kéznél voltak! Egy nagy habágyúval telibe lőtték a gépezet hátulját, ami így megúsza kisebb hibákkal. Leolvadt róla a hátsó lámpa, és rá kellett kenni néhány liter szürke festéket.

A másik érdekes eset az volt, mikor egy elég kemény nap után, amit azzal töltöt-

tem, hogy egy magasítás ZIL-t kézzel telepakoltam laboros, mintás üveggel. Nem az üveg volt matyómintás, hanem ebben szállították a különböző anyagmintákat az üzemekből a laborba. A téglalap alakú, literes üvegeket azért kellett kézzel felpakolni, mert valamelyik jóindulatú raktáros kolléga elfelejtette megemlíteni, hogy vigyék hozzá kalodát. Mindegy felraktam, ezzel is elment a nap.

Igen ám! De én értem be a telepre utoljára. Pont időben ahhoz, hogy a forgalom-irányító elkapjon.

– Ott az ezerötös, azonnal ülj bele, és a TBO-n vegyél fel két embert. Irány Sopron!

– Hova? Dehogy megyek!

– Dehogynem! Le van zárva a soproni pályaudvar, mert folyik az egyik vagonunkból valami. Amíg meg nem csináljuk, áll a forgalom.

Mit tehettem mást? Felvettem a két szakit, és a mindenféle felszerelést. Néhány óra múlva oda is értünk. A két szakértő felmérte a helyzetet, majd egy vágót, és egy kalapácsot magukhoz véve, két jól irányzott ütéssel megszüntette a vészhelyzetet, és a lezárást. Így aztán maradt egy csomó időnk. Legalábbis a szakértők szerint, akik a nagy munkában meg is szomjaztak.

Látogassunk meg egy-két kocsmát – indítványozták. Én meg akkor még szófogadó gyerek voltam, elfuvaroztam őket néhány ivóba. Mikorra megelégtették, a szlopálást, jól beesteledett. Hazafelé gyakran pislantottam hosszút, majd elaludtam. Egyik lakott területen elfelejtettem lekapcsolni a reflektort. Egyszer csak megszelenek! Nem a festők, a rendőrök.

– Tudja miért állítottuk meg? – jött a sablon szöveg.

Tudja fene! – Ezt persze nem mondtam, csak gondoltam. Aztán odalép az a zsaru, aki eddig csak a gépkocsit vizslatta. – Bassza meg! Egész délután magukat kerestük!

Ugyanis kiderült, hogy a rendszámunkat leadták, és kiadták utasításba, hogy amennyiben megtalálnak bennünket, adjanak mellénk felvezetést, hogy minél előbb Sopronba érjünk. Hogy délután hol kerestek, azt nem tudom, de nem találtak meg. Késő este igen. Mindenesetre nem büntettek meg, jó utat kívántak. Viszont hazafelé már nem járt a díszkiséret. Kár!

Ilyenek történtek velem. Lehet, hogy ez csak nekem érdekes. Mindegy, Már leírtam.

Mitták Ferenc

Más szemmel

A Don-menti csata kezdete a II. világháborúban, a 2. magyar hadsereg katasztrofális veresége

1943. január 12.

A II. világháború (1939-1945) keleti (szovjet) frontján elementáris erejű szovjet támadás érte a Don-kanyarban védelmi feladatokat ellátó 2. magyar hadsereg egységeit. Az orosz csapatok a Don jobb partján megtartott urivi hídfőből hatalmas tűzérségi előkészítés után indították meg offenzívájukat.

Hogy került a 2. magyar hadsereg a Don folyóhoz? 1942 tavaszán és nyarán a náci Németország (amelynek szövetségeseként Magyarország hadat üzent a Szovjetunióknak) követelésére vonult ki a keleti frontra a szombathelyi III., a pécsi IV. és a miskolci VII. hadtestek mintegy 200 ezer katonájából álló hadsereg. A honvédség sorállományú tagjai mellett jelentős számban osztottak be szolgálatra nemzetiségi hadköteleseket és munkaszolgálatosokat. A hadsereg vezetésével Horthy Miklós kormányzó Jány Gusztáv vezérezredest bízta meg.

A magyar haderő a német vezérkar alárendeltségébe tartozott, azt kapta feladatul, hogy a Don folyó vonalát 200 kilométer hosszúságban védje. Erre azonban a rosszul felszerelt, korszerűtlen fegyverzetű magyar katonák nem voltak alkalmasak. A németek a megígért nehézfegyvereket nem biztosították, az utánpótlás lőszerben, üzemanyagban, élelemben és ruházatban sem volt megfelelő. Ilyen körülmények között kellett szembenézniük az ismeretlen „orosz tél” zordságával és a Don mögött ellentámadásra készülő szovjet csapatokkal. A sztálingrádi szovjet áttörés után Hitler 1942. december 27-ei kérésére Horthy megtiltotta a csapatoknak a visszavonulást, és a merev védekezést írta elő.

Bár számítani lehetett rá, de a német és a magyar hadvezetést teljesen megle-

petés érte 1943. január 12-én, illetve január 14-én az urivi és a csucsjei hídfők-ből kiindult nagy erejű szovjet támadás, amely két helyen áttörte a magyar arcvonalat, s a szétszakított magyar haderőt bekerítéssel, megsemmisítéssel fenyegette. Az első napokban a magyar csapatok szívósan ellenálltak. A szovjet erőfölény azonban egyre inkább kibontakozott. A katasztrofális helyzetben a magyar hadvezetés nem tudta elérni, hogy az e térségben megszervezett Cramer páncélos hadtest a magyar csapatok segítségére siessen: a német hadvezetés legfőbb

1943. január 24-én a 2. magyar hadsereg maradványai kiváltak az arcvonalból (bár a többi egységtől elvágott III. hadtest Voronyezs térségében még küzdött). Ekkor adta ki Jány Gusztáv a szégyenteljes napiparancsát:

„A 2. magyar hadsereg elvesztette becsületét, mert...
nem váltotta be azt, amit tőle mindenki joggal elvárhatott,
... miért most a szövetséges hadsereg és az otthon mélységesen megvet bennünket...”

Forrás: Múlt-Kor

igyekezete éppen arra irányult, hogy e hadtestet épségben visszavonulassa, s ehhez a magyar csapatok nyújtsanak fedezetet. Ezért a magyar katonáknak sem a németek, sem Jány Gusztáv nem engedélyezte a visszavonulást.

Ebben az embertelen, halogató harcban a 2. magyar hadsereg iszonyatos veszteségeket szenvedett: a visszaözlő vert csapatokat a felkoncolásukat elrendelő tisztek, a német „szövetséges” brutális önzése, s a kegyetlen, mínusz 30-40 fokos fagy tovább tizedelte.

Még egy ilyen hadparancsot nem ismer a történelem, amikor egy hadvezér, katonai parancsnok, a saját katonáit becsmerli.

Kiadását semmi sem indokolta, hacsak nem az, hogy Jány a németek kedvében akart járni bármi áron. (Jány Gusztávot a háború után elítélték, s 1947-ben kivégezték).

Jány minősítésével szemben a történelmi tény az, hogy az elháríthatatlan doni katasztrófában, a véres harcokban a magyar csapatok megtették a legtöbbet,

ami tőlük elvárható volt. A túlerővel szemben azonban nem volt esélyük.

A Don-menti csata a magyar hadtörténelem legnagyobb áldozatot követelő veresége volt. Odavesztett az egész hadsereg, 40 ezer (más vélemény szerint 70 ezer) katona elesett, 70 ezer katona pedig sebesülten vagy fagysérülésekkel fogságba került, a hadfelszerelés 70-80%-a elpusztult.

A doni katasztrófában a további tragédiát az jelentette, hogy a Donnál harcoló magyar katonákat, az ott elesetteket hosszú át szégyenbéllyel látták el, „agyonhallgatták”.

Az elesettek nem volt szabad emlékezni. 1990 óta szabad. És mi emlékezünk is. Ma már kopjafák, ápolt sírok és emlékművek őrzik a 2. magyar hadsereg doni harcainak színhelyein a magyar katonák emlékét.

Megjegyzések, felvetések, gondolatok:

- Az utókor, a politika és a közvélemény nem a valós tényeknek megfelelően értékeli Magyarország részvételét a II. világháborúban. Azzal, hogy elhallgatják a történeteket, azt igyekeznek valószínűsíteni, hogy Magyarország „csak úgy belesodródott a háborúba”, kvázi a jó oldalon harcolt, a gyűlölt ellenség, a kommunista Szovjetunió ellen. Nem mondják ki, hogy az ország a hitleri Németország oldalán agresszorként támadó fél volt, igazságtalan harcot folytatott. A felelősség az ország vezetését, Horthy Miklós kormányzót illeti.

- Kegyeletsértés nélkül felötlük a kérdés, hogy mit keresett Magyarországtól keletre, 2000 kilométerre, a Donnál a magyar hadsereg? Nem hódítók voltak, nem más nemzetet, országot akartak legyőzni, leigázni? Mindenfajta „balos, kommunista” szemlélet nélkül elemezve az eseményeket, a Szovjetunió „csak” védelmi háborút folytatott a németek és a magyarok ellen. A saját országukat védték.

Természetesen az áldozatul esett magyar katonákat meg kell siratni, elismeréssel méltatni harcukat, - de csak mértékkel, a tények alapján.

- Fájdalom, hogy a Don menti harcokban olyan sok magyar katona halt meg, esett el. Továbbmenve, a II. világháborúban még mennyi katona és civil halt meg

másutt, a féléves magyarországi hadműveletekben, Budapest ostromakor, a nyilas terror alatt! Róluk mikor és hogyan emlékezik az ország? Például, az utóbbi években semmikor nem volt megemlékezés a II. világháborús harcok magyaror-

szági befejeződéséről (április 4. vagy április 12.), sem az áldozatokról (lokálisan talán, de állami szinten nem).

- Végre nemzeti összefogással egy napon kellene megemlékezni a több, mint 1000 év alatt meghalt magyar katonáról, de a civil áldozatokról is, egy nagy állami megemlékezés keretében! Tudatosítani kellene mindenkiben, hogy a harang mindenkiért szól, a gyertya mindenkiért lobog, a gyászzene mindenkinek szól: a honfoglaló magyarok, a tatárjárás áldozatai, a török elleni harcok vitézei, civiljei, a Rákóczi – szabadságharc kurucjai, az 1848-49-es forradalom és szabadságharc áldozatos hősei, 1918-19-es mozgalmak áldozatai, az I. és II. világháború katonái, polgári halottai, 1956 mártírjai és halottai emlékének, leróva az utódok tiszteletét és köszönetét.

- Szűk látókörűség, hogy sok mindenkit nem siratunk meg, egyeseket pedig kiemelünk. Miért csak a Donnál elesetteket vagy az 1956 mártírjait gyászoljuk, a világháború és 1956 más halottainak, civil áldozatainak nem jut virág. Csak példaként hozom fel, hogy mikor emlékezünk

megy úgy a külföldi csataterek magyar halottairól/ pl. Hunyadi János vármai és rigómezei csatáiban elesettek, más hadjáratok halottai/, mint a Don – menti csata áldozatairól? Mindenkit megilletne a tisztességes megemlékezés! Lehetne ez a

minden év májusának utolsó vasárnapja, a „Hősök Napja”, de egy Nemzeti Panteon Budapesten való megépítésével egy közösen kiválasztott más napon is.

Összegzés

Magyarország politikai vezetői, Horthy Miklós kormányzóval az élen, Németország oldalán belevitték az országot a II. világháborúba. Az a remény ringatta őket, hogy újabb területeket tudnak visszaszerezni, vagy szerezni más államok rovására (Szovjetunió, Jugoszlávia, Csehszlovákia, Románia).

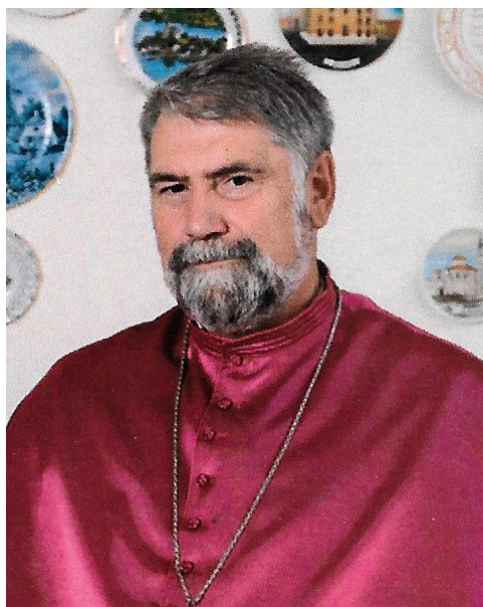
A várt eredmények nem jöttek, 1942 őszétől (Sztálingrádi csata), a németek sorozatos vereségeket szenvedtek a keleti fronton. Ennek része volt a 2. magyar hadsereg katasztrófája a Don – kanyarban, Voronyezsnél. A rosszul felszerelt sereg elvérzett a túlerővel szemben. Az ott harcoló magyar katonák derekasan küzdöttek, méltóak az utókor tiszteletére, még annak ellenére is, hogy rossz célként küldték harcolni őket, agresszorok voltak egy más állam földjén.

Tamási József atya

Ünnepek és hétköznapiak

2023. JANUÁR

Elseje vasárnapra esett. Vagyis vasárnapkal indult az év! Olyan ez, mint amikor valaki, amikor beszáll az autójába, mielőtt elindul, keresztet rajzol magára és azt mondja: Az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében! Ezzel a Jóisten oltalmába helyezi önmagát és esetleg útítársait, a szerencsés célbaérésig. Ilyen keresztvetéssel kezdtük hát az új esztendőt, bízva abban, hogy bármit is hoz ez a 365 nap, a Mindenható mindig velünk lesz. Vágjunk hát félelem nélkül bele!

Január 1. egyben mindig a Béke Világnapja is. Még VI. Pál pápa (1963-1978) rendelte el, hogy ezen a napon figyelmünket irányítsuk a Békére! Sajnos napjainkban nagy szükség van erre, a közeli orosz-ukrán háború miatt. A testvér nemzetek egymás ellen fordulása óhatatlan, hogy ne juttassa eszünkbe a bibliai Kain és Ábel történetét. Assisi Szt. Ferencsel imádkozzuk: Uram, tégy engem a béke eszközévé... Mert bizony a saját köreink békéjéért mi vagyunk a felelősek. Egy családon belül például a férj és a feleség, anyós és vő, szülő és gyermek, s végül testvér és testvér közötti békéért! Nos, ezek után jöhetnek a hétköznapiak!

Január 6. Vízkereszt! Péntekre esett, de mivel jeles ünnep, elég sokan összejöttek a templomban. A napkeleti bölcsek, vagy népiesen királyok Betlehembe érkezésére emlékeznek ilyenkor elsősorban az egyház. A különböző nemzetek képviselőit látjuk ebben a három mágusban, akik az égi jelre (talán a Jupiter és a Szaturnusz konstellációja lehetett) figyelnek fel saját hazájukban és indulnak ennek nyomában, s érkeznek Betlehembe. Emlékszem milyen élmény volt annak idején a városligeti új Planetáriumban elcsodálkozni a mesterségesen előállított égbolton, mely az i.e. 4-6. évben tárult az eget kémlelők szeme elé. Láttuk a Jupitert és a Szaturnuszt, melyek Földgolyónk bizonyos helyeiről nézve szinte egybe olvadtak. „Ez lehetett a Betlehemi Csillag!” – magyarázta Ponori T. Aurél igazgató, aki maga is istenhívó tudós volt.

Ezen a napon mi papok, vizet szentelünk. A négy őanyag egyike a tisztaságért felel! Megszerzi és megtartja azt. Ennek eredményeként került az egyház gyakorlatába is ez a csodálatos anyag, életünk, de lelki életünk biztosítója is. Keresztvízként a kegyelmi állapot tisztaságát, szentelt vízzel való áldással a tisztaság megőrzését eredményezi.

Vízkereszttel kezdetét veszi a Farsang, ami Hamvazószerdáig tart. De az még odébb van.

Úgy tűnik véglegessé válik a döntés, a Szt. László templomban minden héten kedden és csütörtökön lesznek a hétköznapi szentmisék. A templomba járók úgy szavaztak, hogy ezek mindig este 6-kor legyenek. Ez jobb időpont, mintha reggel lenne. Sokkal többen tudnak eljönni. Vasárnaponként pedig reggel 9-kor kezdődnek az ünnepi misék. A hétköznapiakra eső ünnepi miséket pedig este mutatjuk be.

Farsang a Ház illetve lakás-szentelések ideje is. Örömmel mondhatom, hogy 16-án és 28-án magam is megszenteltem néhány házat, szép számú családtag jelenlétében. Bizom benne, hogy lesznek még, akik kéri otthonuk megszentelését. A ház illetve lakás-szentelésért nem kell fizetni.

Január 20-án meglátogattak „Jehova tanúi”. Igazán kedves órát töltöttem ve-

lük. Ennek a közösségnek tagjai kettesével járják a várost s kopogtatnak be mindenkihez! Tiszteletre méltó cselekedet, akkor is ha Jézus határozottan tanítja a Hegyi Beszédben, hogy ne járjunk házról házra. Beszélgetésünk alkalmával igyekeztünk közös nevezőre találni, de megbeszéltük a különbözőségeket is. Búcsúzáskor újabb látogatásra hívtam s buzdítottam őket. Majd meglátjuk, sor kerül-e rá!

Január 25-én már nem először jött ki hozzám a helyi Halom Tv stábja. Aktuális témákról, ünnepeinkről mesélek ilyenkor egy kicsit a kedves nézőknek. A közelgő Gyertyaszentelő Boldogasszony elnevezésű ünnepéről, valamint Szt. Balázs püspökről kérdezett most a műsorvezető. Fontos, hogy a Média, tehát a TV és a Rádió foglalkozzon a keresztény témákkal, gondolatokkal is. Hallgatói, nézői zömében keresztény emberek, akik szívesen hallgatják ezeket a műsorokat. Az EWTN Katolikus TV és a Mária Rádió közösgétől sokszor kapok visszajelzést. Az Evangélium hirdetése tehát ezeken a csatornákon keresztül is folyhat.

Január 27-én elérkezett a hónap utolsó pénteki napja. Hosszú hónapok óta ezen a napon mindig van valamilyen előadás templomunkban. Most Petőfi Sándor születésének 200. évfordulója alkalmából róla szólt az előadás. Az előadó Székely Gábor, kunszentmiklósi volt osztálytársam, aki megszállottan gyűjti évtizedek óta a Petőfivel kapcsolatos dolgokat. A hatalmasnak mondható gyűjtemény saját házában több helységben van kiállítva. Előadásában most igazán részletesen arról szólt, hogy nyolc helység is szeretné magáénak mondani a költőt, mondván, hogy pl. Kiskunfélegyházán, Szabadszálláson, vagy ami a legvalószínűbb, Kiskörösnön született. A másik vitatható dolog pedig halálának módja. A segesvári harcmezőn, vagy jóval később Szibériában fejezte be életét, több ezer km-re imádott Kiskunságától és az Alföldtől. S akármennyire is szomorú, az utóbbi a valószínűbb.

Január 31-én, az utolsó napon egy egyszerű hétköznapi misével koronáztuk meg 2023. januárját, Bosco Szt.Jánosra emlékezve. ■

Százhalombatta birtokosai

Mayer M. György és dr. Balassa György

A Glück család a battai birtokot az 1910-es évek közepe, esetleg vége felé adták el Mayer M. Györgynek, a Bihar-Szilágyi Olajipari Rt. vezérigazgatójának.

A Bihar-Szilágyi Olajipari Részvénytársaságot 1893-ban alapították, központja Mezőtelegden volt, a mai Romániában. Mayer György már az 1910-es években vezérigazgatója volt a részvénytársaságnak. A trianoni békediktátum aláírásával a mezőtelegi és orsovai gyárak Romániához kerültek, Magyarországon csak a sátorlajújhelyi petróleumfinomító és pesterzsébeti benzinyár maradt meg. 1925-ban a Bihar-Szilágyi Olajipari Rt. egyesült a Mayer és Moller céggel. Ennek a vállalatnak is évekig az alelnöke maradt, 1934-ben hunyt el.

Mayer M. György lányát, Líviát a szintén a Bihar-Szilágyi Olajipari Rt egy cégvezetője, dr. Balassa György vette feleségül. Lehetséges, hogy a százhalombattai birtokot egyfajta nászajándékként kapták, annyi bizonyos, hogy még az 1920-as évek elején Mayer György neve bukkan elő gyakrabban a forrásokban, ugyanezen évtized végére már inkább Balassáé.

A házaspárnak két gyermeke született: 1923-ban Balassa Éva, 1925-ben pedig Balassa Ágnes. Valószínűleg a család zsidó származású volt, Balassa György és felesége, valamint a két gyermekük 1927. április 16-án megkeresztelkedtek.

Balassa lovakat tenyésztett a battai birtokon, méghozzá sikeresen: Allegro nevű lova 1927. június 12-én megnyerte a Magyar Ügető Derby-t. A sikeren felbuzdulva, Balassa további kilenc lovat küldött a budapesti pályára trenírozásra, de azok a lovak már kevésbé voltak sikeresek.

A család valószínűleg az 1920-as évek végén eladta a battai birtokot. A házaspár kapcsolata megromlott, valamikor az 1930-as években elváltak, Balassa Franciaországba emigrált, Mayer Lívia 1935-ben részben anyagi helyzete miatt részben volt férje új felesége miatt öngyilkosságot követett el. A gyerekek további életéről semmit nem tudunk.

A battai birtokot Széchenyi Bertalanné Andrassy Natalie vásárolta meg.

Széchenyi Bertalanné

A Mayer-Balassa család valószínűleg az 1920-as évek végén eladta a battai birtokot. A birtok eladásában valószínűleg az 1929-es gazdasági világválság is közre játszott, lehetséges, hogy a Mayer-Balassa család tönkre ment, de legalábbis anyagilag megroppant.

A battai birtokot Széchenyi Bertalanné Andrassy Natalie vásárolta meg, azonban az ő kezében sem volt sokáig, jelenlegi ismereteink szerint körülbelül 2-4 évig volt százhalombattai birtokos. Battai birtoklásáról alig maradt fent forrás, a korabeli lapokban utalnak arra, hogy ebben az időszakban a birtokon élő cselédek és munkások, nem vagy alig kaptak fizetést, a mezőgazdasági munkák kifizetésére is akár heteket kellett várni. Magára a kúriára sem nagyon jutott pénz, szintén korabeli újságikk alapján tudjuk, hogy az épületeket és a birtokot a kúria következő birtokosa, hámosi Bíró Pál renováltatta.

Érdekes azonban megvizsgálni Andrassy Natalie (1864-1951) családfáját. Andrassy Natalie édesapja Andrassy Manó (1821-1891) a miniszterelnök Andrassy Gyula (1823-1890) testvére volt.

Andrassy Natalie első férje Széchenyi Aladár (1862-1936) volt, a könyvtár és múzeum alapító Gróf sárvár-felsővidéki Széchenyi Ferenc (1754-1820) dédunokája, a „legnagyobb magyar” Széchenyi István

Pál nevű testvérének unokája. A házasságot 1884-ben kötötték meg, négy gyermekük született: Gabriella (1885), Mária (1887), György (1889) és Mihály (1895). A házasság megromlott, az 1900-as évek elején elváltak.

Andrassy Natalie második férje Széchenyi Bertalan (1866-1943) volt, volt, a könyvtár és múzeum alapító Gróf sárvár-felsővidéki Széchenyi Ferenc (1754-1820) ükunokája, a „legnagyobb magyar” Széchenyi István Lajos nevű testvérének dédunokája. Széchenyi Bertalan követségi tanácsos volt a római követségen, 1910-ben a főrendiház alelnöke. Ő volt a tulajdonosa a nagy Széchenyi nagycenki hitbizománynak, és a nemzetség közös ügyeinek vezetője. 1907-ben kötöttek házasságot, Andrassy Natalieval házasságukból egy fiú született: Széchenyi Márton 1909-ben.

Érdekes, hogy Széchenyi Aladár édesanyja is Andrassy lány volt, Andrassy Erzsébet, de édesanyja és első felesége csak nagyon távoli rokonok voltak, mivel Erzsébet a Monori-ághoz tartozott, míg Natália a Betlérihez.

Széchenyi Aladár különösképpen halt meg 1936-ban: Széchenyi Bertalan és elvált nejenek palotájában hunyt el, zsebéből eltűnt a másnapi parlamenti beszéde. Gr. Andrassy Natália nem sokkal a budapesti kitelepítések megkezdése (1951. május közepe) előtt, Budapesten halt meg.

Százhalom

2023. FEBRUÁR

30
HÉTFŐ

Martina,
Gerda,
Jácinta

6
HÉTFŐ

Dorottya,
Dóra,
Pál

13
HÉTFŐ

Ella,
Linda,
Levente,
Katalin

20
HÉTFŐ

Aladár,
Álmos,
Leó

27
HÉTFŐ

Ákos,
Bátor,
Gábor

31
KEDD

Marcella,
János

7
KEDD

Tódor,
Rómeó,
Richárd

14
KEDD

Bálint,
Valentin,
Cirill,
Metód

21
KEDD

Eleonóra,
Zelmira,
Péter

28
KEDD

Elemér,
Oszvald,
Román

1
SZERDA

Ignác,
Brigitta,
Kincső

8
SZERDA

Aranka,
Jeromos

15
SZERDA

Kolos,
Györgyi,
Georgina

22
SZERDA

Gerzson,
Margit,
Zétény

1
SZERDA

Albin,
Albina,
Leonita,
Lea

2
CSÜTÖRTÖK

Karolina,
Karola,
Aida

9
CSÜTÖRTÖK

Abigél,
Alex,
Apollónia

16
CSÜTÖRTÖK

Julianna,
Lilla,
Filippa

23
CSÜTÖRTÖK

Alfréd,
Polikárp,
Mirtill

2
CSÜTÖRTÖK

Lujza,
Ágnes,
Henrik,
Magor

3
PÉNTEK

Balázs,
Oszkár,
Celerina

10
PÉNTEK

Elvira

17
PÉNTEK

Donát

24
PÉNTEK

Mátyás,
Jázmin

3
PÉNTEK

Kornélia,
Kunigunda,
Frigyes

4
SZOMBAT

Ráhel,
Csenge,
Veronika,
András

11
SZOMBAT

Bertold,
Marietta

18
SZOMBAT

Bernadett,
Simon,
Zenkő

25
SZOMBAT

Géza,
Cézár,
Vanda

4
SZOMBAT

Kázmér,
Lúcius,
Zorán

5
VASÁRNAP

Ágota,
Ingrid,
Etelka,
Léda

12
VASÁRNAP

Lívia,
Lídia,
Eulália

19
VASÁRNAP

Zsuzsanna,
Eliza,
Konrád

26
VASÁRNAP

Edina,
Viktor,
Győző

5
VASÁRNAP

Adorján,
Adrián

